

Utorak, 24. januar 2006.

Svedok Milan Kotur

Optuženi je pristupio Sudu

Otvorena sednica

Početak u 9.04 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najs (Nice).

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Kotur, kako su informacije iz ove sudnice date na privatnoj sednici došle do vas i vaše supruge i kako ste vi saznali šta je gospodin Caglinski (Richard Ciaglinski) rekao na privatnoj sednici?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Čuo sam u Beogradu od kolega. Gde su oni saznali, ne znam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kojih kolega?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Kolega koji sa mnom rade.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas njihova imena, jer preneti informaciju iz ove sudnice u javnost i širiti je okolo, ako je informacija data na privatnoj sednici je jedna veoma ozbiljna stvar i ovaj Sud ima pravo da zna kako se to dogodilo. Zato vas molim da mi kažete ko vam je rekao, šta je rečeno na privatnoj sednici?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne bih sad znao tačno ko je rekao, jer to je bilo pre par godina, ali ne bih sad hteo nikoga da imenujem, jer nisam siguran da ću pogoditi pravo ime i da ne bi posledice judi imali zbog toga.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zašto nećete da nam kažete njihova imena? Zašto vi ne želite da date to ime? Ovo je jedno veoma ozbiljno pitanje. Ako ovde ljudi svedoče na privatnoj sednici, ako je njihov iskaz zaštićen iz bezbednosnih razloga, to je važno. Dajte nam, molim vas, to ime.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Nisam siguran ko je, zato sam rekao da ne mogu da vam kažem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne možete? A recite kako su oni došli do te informacije sa privatne sednice? Da li je to došlo od optuženog?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: To ja ne bih znao da vam kažem. Kod nas se pišu knjige, Srpska radikalna stranka piše knjige o svedočenju svaki dan šta je ovde na suđenju bilo i te informacije što se tiče privatne sednice... Ja ne znam, ali sve ovo šta nije zatvorena sednica to je po knjigama napisano po danima ko je šta rekao, šta je ko kome kazao za suđenje od prvog dana ovde kad je počelo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Srpska radikalna stranka. Da li je to stranka gospodina Šešelja čiji ste i vi pristalica?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Otkud vam ta ideja?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pitam, ja postavljam pitanje.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Vi ste rekli da sam i ja, vi ste tvrdili da sam ja. Nisam član ni jedne stranke, nisam pristalica.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre nego što napustimo gospodina Caglinskog i vašu suprugu ... Znači vi nećete da nam kažete da li znate i šta znate o izvoru informacija. Vratimo se ne trenutak malo unazad. Juče ste nam rekli da je vaša supruga u dva navrata pokušala da kontaktira gospodina Caglinskog. On je tada bio u ambasadi u Sofiji (Sofia). Kako ste vi uspeli da ga nađete?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Pošto je gospodin Caglinski rekao da će biti, da posle dužnosti koju ima na Kosovu i Metohiji da ide za vojnog izaslanika u Sofiju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: On vam je to rekao? I pre koliko godina je to bilo? Pre koliko godina je vaša supruga sa njim stupila u kontakt?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Moja supruga je njega poznavala, on je moju suprugu dok je još bio u Verifikaciji misiji (OSCE Kosovo Verification Mission), jer ja sam imao kancelariju i Izvršnom veću Kosova i Metohije gde je moja supruga isto radila i tu Caglinski svaki dan samnom kontaktirao. Tu smo održavali naše sastanke. Znači da ga poznaje moja supruga i ja od 1998. godine kada je Verifikaciona misija došla na Kosovo i Metohiju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vaša supruga stupila je u kontakt sa njim u vaše ime kako bi pokušala da dogovori vaš sastanak sa njim u Nišu, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tvrdnja da je on pozvan na ručak je potpuna neistinita, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Neistinita.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači ona je njega nazvala kako bi se njemu požalila, prigovorila mu u vaše ime u vezi sa tim šta je on rekao na privatnoj sednici, to je dakle vaša verzija događaja, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne, to je bilo sporedno pitanje što je ona njega zvala.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Kotur, ja želim da vam postavim jedno pitanje. Ako je to bilo nevažno, da li možda možete da smislite neki razlog zbog koga je gospodin Caglinski pogrešno nama predstavio ono šta se dogodilo i pogrešno predstavio njegov odnos sa vama?

SVODOK KOTUR: Nisam razumeo, mislite zašto je moja supruga, ako je ovo bilo sporedno pitanje da ga usput pita kako je svedočio. Da li mislite na taj momenat ili nešto drugo?

SUDIJA BONOMI: Ne. Ako vi mislite da je to nevažno, da li možete da objasnite zašto je onda on navodno rekao da se zapravo radilo o pozivu da ode, da se sastane sa vama u Nišu. Drugim rečima, ako je ovo kako ste vi rekli, zašto onda on laže?

SVEDOK KOTUR: Moja supruga je njega zvala radi stana u Nišu gde smo imali problema. Ako vam je gospodin Caglinski nešto rekao, onda bi trebalo da je iskren, a ne da pravi neku priču koja ovde ne stoji. Moja supruga ima stan u Prištini (Prishtine) gde su se uselile odmah posle napuštanja prostora Kosova i Metohije, u taj stan se uselila jedna porodica iz Podujeva (Podujeve) i pošto mi nemamo rešeno stambeno pitanje, ja sam već dva puta u ovoj državi izgubio stan, a izgubio sam ga u Vodicama u toku rata u Hrvatskoj, drugi sam stan sada izgubio na prostoru Kosova i Metohije i ja sam privremeno raseljeno lice koje živi u Republici Srbiji. Zvanična adresa stana mi je u Kosovskoj Mitrovici (Mitrovica), Glavaševa ulica broj 7, stan broj 6. I taj stan

koji smo imali u Prištini, mislili smo da pošto smo poznavali Caglinskog, Caglinski je ušao sa snagama NATO trupa, pa kad su ušli na prostor Kosova i Metohije general Drevenkijević (Karol John Drewienkiewicz) i Caglinski su ušli sa tim trupama, on je stupio sa našim starešinama sa kojima je stupio u vezu, pitao je za mene gde sam, ja tada nisam bio u Prištini kad su snage ušle, da li sam živ i zdrav, pozdravio me i mi smo, sobzirom da je Džekson (Michael Jackson), komandant bio snaga KFOR-a (Kosovo Force) tada ne Kosovu i Metohiji, a Caglinski u razgovoru s njim održavao vezu, rekao je da ove snage koje su bile stacionirane u Skoplju, odnosno Kumanovu u Makedoniji, engleske, da je on uvežbavo bio te vojnike i da ima dosta vojnika i starešina tamo koje poznaje. Osnovni razlog kontaktiranja sa Caglinskim bio je da vidimo stan u Prištini u Beogradskoj ulici, a to je ulica isto gde je bilo i sedište Kosovske verifikacione misije, negde 50 do 100 metara daleko od te zgrade, u Beogradskoj ulici, da vidimo ko je u tom stanu i da li ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Kotur, ja ne smem da uzmem previše vremena tužiocu. Vi niste uopšte pokušali da odgovorite na moje pitanje, pa vas molim da završite sa odgovorom. Najbolje je da Tužilaštvo postavlja pitanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Slažem se, ovo šta ste vi danas rekli je različito od onoga šta ste juče rekli. Dozvolite mi da ova ispitivanja o ovoj temi završim na sledeći način. Ako neko kaže da je postojao plan da se izbace svi Albanci, onda je tako nešto veoma važno u uvom Predmetu gde je upravo takva optužbe upućena na račun optuženog. Vi to razumete, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako neko izmisli takvu stvar kad svedoči i onda to vama stavi u usta, nešto šta leži u samoj srži ove optužnice, to je onda nešto najozbiljnije šta može da se zamisli u smislu ometanja sprovođenja pravde. Da li se slažete sa tim?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja, trudim se da kažem istinu i ne da se samo trudim nego ja nju i govorim i nema razloga da vam govorim nešto drugačije. A gospodin, ja sam i bio pristalica da ova sednica bude otvorena kad je u pitanju Caglinski i njegova izjava, jer ja stvarno nemam šta da krijem, sve starešine u Prištinskom korpusu koje su bile oni znaju da taj plan ne postoji, to niti je postojao niti se po nekakvom planu radilo, a otvorena je sednica bila kad je gospodin Caglinski flomasterom vukao po karti i

pokazivao gde treba snage da se prebace, gde treba da se proteraju i tako dalje pa posle završavanja sa UČK-a (UCK, Ushtria Clirimtare e Kosoves), mi ćemo onda proterati Šiptare. Ako bismo proterivali, onda bismo proterivali, valjda, zajedno sa vojskom ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Stanite, molim vas. Hajde da se vratimo na moje pitanje, ako nemate ništa protiv. Vi ste, znači, prihvatili da je prema vašoj verziji Caglinski učinio nešto veoma ozbiljno. Vi sada tražite od sudija da bez obzira na to prihvate vašu tvrdnju, da ga je vaša supruga nazvala u vezi sa stanom u Prištini. Međutim, gospodine Kotur, ja moram da vam kažem, ja tvrdim da je to potpuna besmislica. Vi nikada ne biste učinili nešto tako da je situacija onako ozbiljna kao što ste je vi opisali. To je besmislica.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Gospodine Najs, u vezi stana Caglinski je izvestio moju suprugu posle, da se u tom stanu nalazi jedan mladi bračni par iz Peći (Peje), on je to proverio i ja mislim da mu je supruga još samo čestitala Božić. To je istina šta ja vama govorim. U vezi sa Caglinskim i kontakta moje supruge i njega i mislim da uvlačenje supuge i Caglinskog i ne znam u tako neke stvari, to ničemu ne vodi, jer tu nećemo doći do nečega šta vi hoćete, jer istina je ovo o čemu ja sada govorim. Caglinskom ja nisam rekao o planu protrevanja, taj plan nije postojao, ja o takvom planu nikad ništa nisam znao, a ono šta je Caglinski objašnjavao na karti, to je bila otvorena, javna sednica, ono je besmislica.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Kotur, gospodin Caglinski je, uzgred rečeno, obavestio srpske vlasti u Sofiji o vašem pozivu na ručak, da je on utišao u Srbiju, to je nekih sat vožnje od Niša, svašta je moglo da mu se dogodi zbog toga što je rekao istinu o tom planu. To je jedna opasna zemlja puna nasilja. Da li su njega pozvali da dođe tamo upravo iz tog razloga?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Koja zemlja puna nasilja?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vaša zemlja. Vaša zemlja je puna nasilja. Ljude ubijaju, izvršavaju se atentati, vi to znate. Zašto ste vi pokušali Caglinskog da dovedete u Srbiju?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja ne znam šta bismo dobili, ako bismo izvršili atentat na Caglinskog. Šta bismo time dobili? Stvarno ne razumem tu tezu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi i Caglinski ste se veoma dobro slagali. Vi ste dosta vremena proveli zajedno putujući u istom automobilu, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne, nismo u istom automobilu nikada putovali. On je u svom automobilu, ja sam u svom automobilu putovao.

prevodioci: Molimo svedoka da se približi mikrofону kada govori.

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak, gospodine Najs. Pukovniče, mole vas prevodioci da se primaknete mikrofону.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači proveli ste dosta vremena u društvu sa njim, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne u društvu, u kabinetu, na radnom sastanku i samo kad je to zahtevalo, a nikako privatno ili nešto drugo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da i dobro ste se slagali?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne znam šta to znači dobro, ali ja sam nastojao da imam korektne odnose, da ono šta kažemo, da to održimo, mislim da i on vrlo korektno se ponašao, makar ono šta je pokazivao u kontaktima samnom. Što možemo ovde iz zapisnika citirati da vidite njegov način zaključivanja i način šta me je on sve informisao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi se, znači, nikada njemu niste hvalili, vi ste jednostavno govorili istinite činjenice, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Nema potrebe da se hvalim, ne znam zašto bih se hvalio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, da malo bolje shvatimo situaciju u vezi sa vama. Objasnite nam molim vas, šta ste vi to rekli gospodinu Caglinskom kada ste ga odveli na mesto gde je Holbruk (Richard Holbrooke) snimljen u jednoj relativno intimnoj situaciji, bliskoj situaciji, bliskog kontakta sa kosovskim Albancima. Da li se sećate te posete kad je Holbruk išao u albansku kuću, morao je pre toga da skine cipele i tako dalje. Dobro. Ja sam naimere rekao mesto gde se nalazila ta kuća i to iz vrlo dobrog razloga. Ta je kuća u međuvremenu uništena. Zar ne? Ta je kuća uništena samo zbog toga, jer je to mesto na kom se Holbruk družio sa Albancima. To je razlog zbog koga je ta kuća dignuta u vazduh, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja, u stvari, ne mogu vama da kažem šta vi tvrdite. Ona nije dignuta u zrak, ona je zapaljena, ali to nije bila jedina kuća koja je zapaljen tu pa da bi sada takvu tvrdnju iz toga izvukli.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro i vi ste Caglinskom objasnili da ste vi organizovali da se ta kuća uništi i da je to uništeno samo iz tog razloga zato što se tamo Holbruk družio sa Albancima. Tačno?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: To je potpuna laž. Mi smo obišli prostor jedinica u Juniku (Junik). Samo da vam objasnim ovo kako je do toga došlo. Nemojmo pričati ... Uzimate neke isečke koji ne stoje. Traženo je da obiđemo jedinicu u Juniku. Mi smo obišli, gospodin Caglinski i ja smo obišli jedinice koje se lociraju u mestu Junik. Razgovarali sa meštanima i pitali smo o odnosu vojske i meštana, bili smo u civilu on i ja i bila je još jedna ekipa, da li UNHCR-a (United Nations High Commissioner for Refugees), ne znam tačno koju smo zatekli tu u samom mestu Junik. I u razgovoru sa meštanima i pitali smo gde je ta kuća koju je Holbruk, gde je Holbruk odžao sastanak sa šiptarsko-terorističkim snagama na prostoru Kosova i Metohije kad je obilazio. Nama su meštani pokazali, ja nisam znao gde je ta kuća ni kako izgleda, jer mi smo došli ... Oni su nama pokazali i ja sam tad prvi put video da je ta kuća spaljena. Nije bila dignuta u vazduh, nego spaljena. I Caglinski je tu napravio nekoliko snimaka, snimao se u toj kući, kaže "da se slikamo", 'ajde da se slikamo i to je cela istina. Znači nema veze da sam ja organizovao paljenje kuće, da je ta kuća samo zato spaljena što je u njoj bio gospodin Holbruk ili da sam ja znao gde je ta kuća prethodno dok nismo pitali meštane. A rekao sam zašto smo došli u Junik. Ne radi te kuće, nego da obiđemo jedinice koje su locirane u Juniku. To je istina prava.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi znači ne možete da se setite ičega šta ste mu možda rekli gospodinu Caglinskom, šta bi onda njega navelo da veruje da ste vi potvrdili da je ta kuća uništena na neki način u vašoj organizaciji?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I poslednja stvar u vezi sa ovom kratkom temom. Tužilaštvo nastoji da razgovorara sa vama još od 2002. godine, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Da, obavešten sam o tome.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači vi znate da Tužilaštvo želi da razgovora sa vama. Kad ste otkrili, bez obzira kojim kanalom ste to otkrili, da je Caglinski

vama stavio u usta nešto netačno, zar vam nije palo na pamet da stupite u kontakt sa Tužilaštvom i da prihvatite poziv da razgovarate sa ljudima u Tužilaštvu?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja sam pre prihvatio poziv da budem svedok Odbrane i to smo pismeno obavestili kancelariju u Hagu (The Hague) i komisiju, kako se zvala, pri saveznoj Vladi, za odnose sa Haškim tribunalom.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, ne razumem zašto bi bilo u njegovm interesu da Caglinskom koji radi za OEBS (OSCE, Organization for Security and Cooperation in Europe) prizna da je on odgovoran za spaljivanje kuće?

TUŽILAC NAJS: Radi se o nivou poverenja između njih dvojice koje je vladalo u to vreme, ništa drugo. Ako se sećate, ja sam na početku utvrdio da su se oni dobro slagali, a malo kasnije ćemo da pogledamo izjavu Caglinskog u vezi sa nekim drugim stvarima koje je ovaj svedok rekao.

SUDIJA ROBINSON: Dobro, meni je to malo čudno, ali izvolite, nastavite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Još jedna stvar. Kad je ovde Caglinski svedočio da mu je jedan zvaničnik rekao da postoji plan da se isteraju svi Albanci, pošto se istera OVK, to je u svedočenju formulisano na jedan neutralan način. Vi, naravno, kažete da takav plan nikad nije postojao tako da ta tvrdnja ne može nikome da se pripíše. Možete li vi da nam objasite kako je taj deo iskaza bilo ko mogao da poveže sa vama. Pa i onda vas da navede na ideju da je Caglinski govorio o vama na privatnoj sednici. Odakle taj kontakt sa vama, da li znate?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: O planu iseljavanja nisam to znao da je govorio, ali ono šta je pokazivao na karti da mu je taj visoki zvaničnik rekao za proterivanje sa, Oslobodilačke vojske Kosova i Metohije, ono šta je crtao sa flomasterom na karti, to su povezali ljudi samnom. A to nije teški ni povezati, jer Caglinski je stalno bio samnom i kontaktu, svaki dan. To je bio dogovor rada Kosovske verifikacione misije i tima za odnose sa misijom Prištinskog korpusa, a to je bilo na otvorenoj sednici i na televiziji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imamo, znači, tri faze. Prvo, 1998. godina, do sporazuma u oktobru. Šta ste vi radili u tom vremenu?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Bio sam u komandi u Đakovici (Gjakove) na isturenom komandanom mestu. Kao član komande. Od aprila meseca 1998. godine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jedan pripadnik komande. Mi ovde imamo dokaze o prekomernoj i nesrazmernoj upotrebi sile od strane srpskih snaga tokom celog tog perida, to smo čuli od više ljudi: Kroslanda (John Crosland), Ešdauna (Jeremy Paddy Ashdown), Mustafa Draga (Mustafa Draga), u vezi sa Padalištem (Padalishte); Beće Bećaja (Beqe Beqaj) u vezi sa Račkom (Recak), Ljirije Imeraj (Lirije Imeraj) u vezi sa zatvorom u Dubravi (Dubrave) i tako dalje. Optužbe o prekomernoj upotrebi sile su onda po vašoj tvrdnji potpuno netačne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja za ta vaša svedočenja ne znam, nisam pratio i nisam u toku, ali ja ono šta sam govorio od 1998. godine kao član tima za odnose sa Kosovskom verifikacionom misijom, na čelu tima Prištinskog korpusa, ja sam tada govorio da mi nigde u našem izveštaju nećete naći da je vojska prekoračila upotrebu sile u nekoj akciji. Ja sam to svedočio, a nisam svedočio za celo Kosovo 1998. godinu, 1999. godinu, za policiju, za Dubravu i ne znam ni ja koja mesta vi sada ovde nabrajate.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pazite, sada se bavimo samo periodom do oktobra 1998. godine, do potpisivanja sporazuma. Znamo da za taj period postoje ratni izveštaji i od Kontakt grupe (Contact Group) i organizacija za ljudska prava i tako dalje u kojima se tvrdi da je Vojska Jugoslavije prekomereno upotrebljavala silu kao i MUP. Da li tvrdite, znači da su svi ti izveštaji potpuno netačni ili prihvate da je bilo kršenja ljudskih prava na Kosovu od strane MUP-a i Vojske Jugoslavije?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja sam juče svedočio od oktobra 1998. godine sve do kraja rata 1999. godine, odnosno tačnije rečeno do 10. marta 1999. godine, kad sam bio na čelu tima za Prištinski korpus. To je juče bilo moje svedočenje. A u toku 1998. godine to istureno komandano mesto u Đakovici koje je bilo na čelu sa pukovnikom Lazarevićem, sada generalom, ono se isključivo bavilo obezbeđenjem državne granice i sprečavanjem prodora šiptarskih terorističkih snaga sa prostora Albanije (Albania) na prostor Kosova i Metohije. Ta komanda je imala samo tu ulogu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A vi ste bili pukovnik 1998. godine, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vi sada kažete da nama ni na koji način ne možete da budete od pomoći u vezi sa tim da li su tenkovi upotrebljavani protiv kuća kao što nam je lord Ešdaun rekao ili da je u Suvoj Reci (Suhareke) došlo do rasprostranjenog razaranja, paljenja kuća, uništavanja useva i tako dalje, o čemu je govorio Krosland. Znači vi ne možete ni na koji način ... Ima li u tome neke istine?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne, zato što komanda u Đakovici nije nijednu akciju vodila na tom prostoru, nego isključivo bila usmerena na prostor granice sa Albanijom i deo graničnog prostora koji je bio kasnije proširen do 10 kilometara maksimum. To je bio zadatak ove komande.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vratću se na to kasnije, ako bude potrebno. Što se tiče sporazuma u oktobru, posle toga je došlo do izveštaja o onom šta se događa na Kosovu kao šta je vam poznato, a hteo bih samo da podsetim Pretresno veće na to, to je prvi put da je internacionalizovan kosovski incident, zar ne? Paragraf ... Prvi put da je optuženi dozvolio da se Kosovom bavi međunarodna zajednica, da dođe do međunarodne intervencije po pitanju Kosova. Je li to tačno?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja kao vojnik nisam se bavio politikom niti smo mi uticali na kreiranje politike. Mi smo izvršavali samo zadatke i obaveze koji su se tražili od oružanih snaga, tako da li je to prvi put internacionalizovano ili nije, ali prvi put jeste došla neka Verifikaciona misija koja treba da verifikuje neke stvari na Kosovu i Metohiji. To je tačno. A ceo politički proies šta je do tog, da li je to prvi put ili drugi ja to ne bi vam mogao u detalje govoriti, jer nisam bio upućen u to.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Od tog trenutka bilo sa Verifikacionom misijom ... U svakom slučaju vi ništa ne znate o tome šta se događalo ranije, međutim od tog trenutka pa na dalje znate šta se događalo sa Verifikacionom misijom i od marta pa na dalje bili ste na tom terenu. Možete li da nam kažete tačno šta ste tačno vi radili, pukovniče?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja sam bio član samo komande koja je izvršavala obaveze, najčešće to se odosilo na kontrolu jedinica, stanje u tim jedinicama, planiranje i tako dalje. Jer komandant je bio pukovnik Lazarević. Ja nisam bio nikad, nikad u komandnom lancu, mogućnost da sam imao komandovanje ili nešto. To nisam bio ni 1998. godine, ni 1999. godine. Ja sam bio načelnik roda pešadije, to je moja osnovne funkcija bila u Prištinskom korpusu. Taj Prištinski korpus 80 posto je pešadijskog sastava i

zato jeste moja uloga bila značajna u tome, ali se najviše odnosila na stanje tih jedinica borbene gotovosti, pokretljivosti i i tako dalje. A upotreba i komandovanje jedinicama to nije bilo u mojoj nadležnosti nikada. Niti sam bio u lancu komandovanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali veliki broj optužbi koji se upućuju optuženom odnose se na aktivnosti Prištinskog korpusa, između ostaloga, to vam je jasno, to razumete, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Da, Prištinski korpus je bio na prostoru Kosova i Metohije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste došli ovamo i kažete šta mislite o Drevenkijeviću, o Vokeru (William Walker), ali nemate nijedan dokument koji se odnosi na optužbe upućene predsedniku Miloševiću, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Pa ja nemam dokumenat, nisam ni došao do tih dokumenata niti ih imam, niti sam ja bio u prilici da dolazim donekih dokumenata.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li ih potražili?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne, ne, ja nikad nisam imao svoju privatnu arhivu, nikad nisam ja to tražio, to mene nije ni interesovalo, jer moj delokrug posla nije taj bio. Ja sam vam rekao u čemu se sagledava moj deo posla.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo nekoliko minuta ću da posvetim tome, ako nekako budem mogao, dakle ne želim da potrošim više vremena na to. Mnogo vremena je potrošeno na razgovoru o Lončaru ...

SUDIJA KVON: Gospodine Najs ja bih hteo samo nešto da pojasnim. Hteo bih da vas nešto pitam. Što se tiče razgovora između ovog svedoka i gospodina Caglinskog, sudeći prema svedočenju Caglinskog, ovaj svedok mu je navodno govorio o planu. Je li neki prevodioc bio prisutan?

TUŽILAC NAJS: Da, bio je.

SUDIJA KVON: To je bio prevodilac gospodina Caglinskog?

TUŽILAC NAJS: Da.

SUDIJA KVON: Dakle, svjedok uopšte ne govori engleski, zar ne?

SVEDOK KOTUR: Ne.

SUDIJA KVON: Hvala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vratću se na to hronološki kada dođem do toga. Dakle, što se tiče gospodina Lončara, vi ste juče stvari predočili na sledeći način. Da su se on i Voker dobro slagali za vreme UNPA (United Nations Protected Area) operacije u Slavoniji i da su se međusobno poštovali, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: To sam ja primetio na prvom sastanku na kojem sam prisustvovao između gospodina Lončara, Vokera i pukovnika Mijatovića u Prištini.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Bilo kako bilo, to nije stvarno važno, zbog tog odnosa koji je uspostavljen optuženi je imenovao Lončara da bude koordinator, da ima tu funkciju. Da li prihvatate tu tvrdnju?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Koje imenovan?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Optuženi, ovaj optuženi je imenovao Lončara na njegovo mesto na tu funkciju.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Gospodin Milošević je ... Gospodin Voker je, ja sam juče rekao, izvinio se generalu Lončaru ako mu je uzeo, odvojio ga od svog slobodnog vremena, penzionerskog i penzionerskih bezbrižnih dana, jer je on zamolio gospodina Miloševića da bi voleo sa njim da radi. I da je on tu zahvaljujući njegovoj molbi kojoj je Milošević izašao u susret. To mu je gospodin Voker rekao na prvom sastanku i ceo taj sastanak od sat i po, dva, vodio je Voker i Lončar tako da prethodni dogovor ja sam rekao ko je bio, da govori i pukovnik Mijatović i ja nismo došli do reči, a on je bio taj koji je bio vođa ekipe i on je vodio konverzaciju od prvog do poslednjeg minuta. Iz toga se videlo jedna prisnost, jedan korektan odnos da su imali i pre i da je Voker ovo šta je izrazio, da je želeo sa njim da sarađuje. To je bilo ono šta sam ja mogao da zaključim ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo trenutak. Ko je pitao koga, dakle ko je tražio od koga da se Lončar imenuje? Da li biste prihvatili da je možda optuženi, kada je otkrio o čemu se radi između njih, rekao Vokeru "da li

biste hteli možda ponovo da radite sa Lončarom” umesto da je Voker tražio to? Da li biste prihvatili da je situacija možda bila takva?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja sam samo rekao ono šta sam čuo. I ja ne mogu da prihvatim ovo ili ono. Ja sam samo rekao ono šta sam čuo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja vam kažem ono šta je nama Lončar rekao. Lončar je razgovarao sa nama, ja ću optuženom da dostavim njegovu izjavu. Ovde bih hteo da vam iznesem neke od stvari koje nam je Lončar rekao. Dakle, Lončar je bio prekvalifikovan *de facto* za poziciju na koju je imenovan, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: On je bio kvalifikovan, ne znam da li je bio prekvalifikovan, ali je bio kvalifikovan za to šta je radio. Lončar je bio general-potpukovnik, iskusen starešina, završio je sve vojne škole i mislim da je mogao, taj posao koji je radio, mogao da radi kvalifikovano. I on je to radio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne bih hteo da potrošim previše vremena na ovo. Međutim, stvarna situacija je bila sledeća. Vi ispred Vojske Jugoslavije bili ste neko na odgovornom mestu, vaš kolega iz MUP-a je takođe imao određene nadležnosti, ali Lončar nije imao nadležnosti, zar to nije tačno?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Kao što Lončar nije imao nadležnosti tako ni ja nisam imao nadležnosti. Ako ste mislili nadležnosti u smislu komandovanja ili nešto, a u smislu nadležnosti da kontaktiramo sa Kosovskom verifikacionom misijom, Lončar je imao nadležnosti isto kao i ja, samo na višem nivou, jer on je bio član savezne komisije za odnose sa Verifikacionom misijom na čijem čelu je bio gospodin Šainović. A ja sam bio na čelu tima za odnose sa Verifikacionom misijom ispred Prištinskog korpusa, a ne Vojske Jugoslavije. A Generalštab je imao na nivou Vojske Jugoslavije svoj tim za odnose sa misijom. Videli ste juče onu šemu komuniciranja. Ja sam bio na nivou korpusa, a ne na nivou ni Treće armije, ni na nivou Vojske Jugoslavije, a gospodin Lončar je bio u saveznoj komisiji, na čijem čelu je bio gospodin Šainović. I iz tih svojih pozicija mi smo imali odnose. Ja sam kontaktirao sa Caglinskim, to je bio moj nivo, Lončarov nivo je bio Drevenkijević, odnosno Voker. U odsutnosti gospodina Lončara i Drevenkijević je samnom kontaktirao. A kad je Lončar održavao sastanke onda sam ja prisustvovao kao njegov, bio sam mu pomoćnik u tom radu. To su naše nadležnosti i mogućnosti što smo mogli.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nadležnost za inspekcije bilo kog lokaliteta, time se nije bavio, to nije odobravao Lončar, to je davao Šainović ili neko iznad njega zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne. Lokalitete su tražili verifikatori, a mi smo odobrali. U duhu sporazuma.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas, možete li da mi kažete sledeće: zbog čega inspekcije koje nisu bile najavljene, za nekoga ko bi posmatrao situaciju spolja, to bi izgledalo možda najpouzdanija prilika za inspekcije, zašto se toliko tome opirala Vojska Jugoslavije?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ona se opirala zato što to po tumačenju sporazuma to nije bila nadležnost Kosovske verifikacione misije, da vrši inspekciju jedinica u kasarni. To su oni to i tražili, kasarnama, objektima i tačno lociranje vrste objekata, pozicioniranje u smislu tačnih i preciznih podataka, to su oni tražili od nas. To vojska, stav je bio, u tumačenju sporazuma nije njihov mandat i nije im to bilo dozvoljeno. A kontrola jedinica u prostoru, to su mogli uraditi. A u prostoru što se tiče vojske govorim samo za vojsku, to su bile tri čete u prostoru. Tri jedinice ranga čete, a jedinice koje su bile u graničnom pojasu ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Još uvek me zanima isto. Šta je trebalo da se sakrije, šta je trebalo da se prikrije? Zbog čega bi se odbacila mogućnost da Verifikaciona misija ima pristup, u početku ste to pihvatali *bona fide*. Dakle, šta je trebalo da se prikrije od njih, ako vam oni dođu nenajavljeni?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Nismo mi imali ništa prikriti što bi se ticali nepoštovanja sporazuma i ostalog, ali u smislu pre svega određivanja lokacija, vrsta magacina, šta se u kojim magacinima nalazi, mi nismo imali poverenja da takvu vrstu inspekcije neko vrši, a nije bio nadležan za to, a oni su na tome insistirali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na njima je bilo da rade verifikaciju, da verifikuju opremu i ljude, dakle da to ne prelazi dozvoljeni nivo i to su mogli da učine, ako se pojave bez najave. Međutim, uvek ste ih sprečavali u tome.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja sam rekao da je bio stav vojske i savezne komisije, tražilo se njihovo objašnjenje u tumačenju tog sporazuma, da nisu oni imali nadležnost inspekciju vojske u kasarnama. I to je bio osnovni razlog inače ništa se nije krilo, kad se god nešto uradilo nijedna jedinica nije dodeljena na Kosovo da nisu obavešteni, nijedan pokret jedinica na prostoru

Kosova i Metohije nije urađen da nisu obavješteni, nijedan dolazak ni odlazak jedinica sa prostora Kosova i Metohije nije bio da nisu bili obavješteni, sve rotacije jedinica, znači dolazak mladih vojnika, odlazak odsluženika, oni su bili potpuno detaljno informisani. I nije se ništa krilo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li biste mogli da nam kažete ko, kada, gde je unapred dao obavještenje Verifikacionoj misiji o incidentu u Račku?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja sam vam juče rekao da je prvi moj kontakt u Račku što se tiče da Kosovskom verifikacionom misijom bio između generala Drevenkijevića i mene negde 15., oko 23.30 kada me je zvao kući.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne, niste možda u potpunosti shvatili šta vas pitam. Da li tvrdite ili da li ste u mogućnosti da svedočite u smislu da je Verifikaciona misija unapred obavještena o incidentu u Račku tako da može da ga prati?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja o tome ne mogu da svedočim zato što odnos sa MUP-om imao je ... Kao što je Caglinski samnom imao kontakte, tako je gospodin Drevenkijević, kao oficir za operacije, imao svog čoveka koji je svaki dan sa MUP-om imao kontakte. I o operacijama MUP-a njega je obavještao pukovnik Mijatović. A gospodin Lončar koji je bio koordinator, on je ... Videli ste u onome zapisniku koji smo juče pročitali, rekao gospodinu Drevenkijeviću "vi ste bili obavješteni" što on nije demantovao to šta smo juče pročitali. A to gospodin Lončar je mogao znati zato što je imao kontakt i sa Mijatovićem i samnom. Samnom je imao u vezi vojske a sa Mijatovićem, pukovnikom u vezi MUP-a, a to je akcija bila MUP-a i oni su tu akciju najavili, to je gospodin Lončar na sastanku javno rekao gospodinu Drevenkijeviću 16.

TUŽILAC NAJS: Da li optuženi želi nešto da kaže?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo, samo jednu napomenu, da zamolim svedoka da govori sporije, jer vidim po transkriptu da jednostavno prevod nije u skladu sa onim šta on sve govori, preskače dosta, pretpostavljam zbog toga što brzo govori.

SUDIJA ROBINSON: Najlepše hvala, gospodine Miloševiću, na primedbi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle što se tiče toga, je li reč bila o zajedničkoj operaciji ili operaciji MUP-a, hteo bih da znam kakvo je vaše mišljenje, šta vi kažete o tome?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: To je operacija bila MUP-a.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vojska Jugoslavije je pretpostavljam trebalo da bude o tome unapred obavestena?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja to ne znam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Reč je o velikoj operaciji, dakle reč je o operaciji koja se vodi preko jednog dela za koji se kaže da je gnezdo UČK-a, dakle Vojska Jugoslavije je morala da zna da se ne meša ili da se ne nađe na putu, da ne smeta ili da nema na primer neke vežbe neposredno kod mesta operacija. Dakle, morala bi da zna, morala bi da bude obavestena, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ako je bila obavestena, onda je to mogao znati komandant korpusa, to je mogao znati načelnik Štaba snaga MUP-a u Prištini, to su mogli znati komandanti brigada čije su jedinice tu locirane, znači po liniji komandovanja oni su to mogli znati. Ja to lično nisam mogao znati, jer nisam uključen, ponovo vam kažem u lanac komandovanje i odlučivanja do takvog nivoa. I ja to stvarno ne mogu da vam kažem. Jer ja nisam bio u toj poziciji i na takvom mestu da bih ja mogao sve šta se u Prištinskom korpusu odlučivalo i u dogovoru ili sa MUP-om ili nešto, da o tome govorim, jer ja nisam bio na tom nivou. Sve bi bilo u sferi nagađanja.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, da li vi tvrdite da je u skladu sa sporazumom unapred trebalo da se obavesti o održavanju antiterorističke akcije?

TUŽILAC NAJS: Ako je to nezavisna operacija koju vodi MUP u tom slučaju se radi o zdravom razumu vojnički gledano, onda da.

SUDIJA BONOMI: Ne, niste me shvatili. Nisam mislio da MUP obavestava Vojsku Jugoslavije i obratno. Da li tvrdite da je deo sporazuma da se misija o tome obavesti? Dakle, da postoji obaveza obavestavanja u slučaju održavanja antiterorističke akcije?

TUŽILAC NAJS: Hteo bih da vidim prvo šta će svedok da odgovori na prvo pitanje.

SUDIJA BONOMI: Pa, pitali ste ga.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Da li prihvatate tvrdnju da je o operaciji ove prirode kao što je operacija u Račku, da je o takvoj operaciji bilo potrebno da se obaveste nadležene strane u skladu sa sporazumom?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja bih sigurno kada je u pitanju vojska obavestio, jer nema razloga, u interesu je i vojske i MUP-a da se operacije prate. A kad je došla Kosovska verifikaciona misija mislim da je to bila i naša obaveza i naša korist da se obaveštava.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je zanimljivo i zdravorazumski. Međutim gospodin sudija želi da čuje od mene i od vas da li se tvrdi da je u skladu sa sporazumom postojala obaveza obaveštavanja o ovakvim događajima prema Kosovskoj verifikacionoj misiji? Dakle, da li vi tvrdite da je u skladu sa oktobarskim Sporazumom postojala obaveza da se o nečemu kao šta je na primer događaj u Račku obavesti misija?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Mislim da je bila obaveza.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li ikada potpisali naređenje ... Vratću se na pitanje vezano za sprovođenje sporazuma nešto kasnije ...

SUDIJA BONOMI: Ne, dovoljno mi je ono šta smo do sada čuli.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imamo nešto na "Sanction", pa bi bilo dobro da to pogledamo. Bojim se da to nije ono šta tražimo. Gospodine, da li čujete nešto? Da li čujete, gospodine Kotur?

(Video snimak)

Osoba 1: Vojska Jugoslavije i jedan drugi deo policijskih snag su krenuli sa druge strane sela da potiskuju teroriste ...

(Kraj video snimka)

SUDIJA KVON: A video?

SUDIJA ROBINSON: Nemamo sliku, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imamo tehničke probleme. Ali onda možemo prvo da pogledamo ovaj dokumenat. Nisam sasvim siguran, da li je vaš poslednji odgovor različit od jednog vašeg prethodnog odgovora. Dakle, želim da saznam sledeće. Da li vi kažete da ne znate ili vi dopuštate mogućnost da je operacija u Račku bila zajednička operacija policije i vojske?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja to ne znam. Ja sa, o znam ono šta sam čuo i dobio informaciju. Ja nisam bio kad se ta operacija izvodila, ja nisam bio kad se ta operacija planirala, ja nisam... Ja samo imam, i amo sam verifikatore na vezi u garnizonu Uroševac (Ferizaj) koji me je izvestio o toj, ako su snage učestvovala negde onda sam bio izvešten od strane oficira za osmatranje i verifikatora koji su bili na terenu preko Caglinskog.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim sudskog poslužitelja da četvrtu stranu, u stvari prvo naslovnu stranu da stavi na grafoskop. Ovo smo već videli, ali mislim da još nije uvrštena u spis. To je dnevni operativni izveštaj Generalštaba Vojske Jugoslavije od 16. januara 1999. godine. I ako, molim vas, okrenete tačku 8, paragrafa 8, na engleskom je to četvrta strana, molim da se to stavi na grafoskop. Vidite, u stvari paragraf 8, tačka 4: "Stanje na teritoriji, događaji i promene značajne za Vojsku Jugoslavije" i zatim pod 3(A), "Treća armija", drugi paragraf, stoji sledeće: "Deo snaga BG-242-1 angažovan je na blokadi sela Račka, opština Štimlje (Shtime) u kome su pripadnici MUP-a izvodili akciju protiv šiptarskih terorista koji su ubili pripadnika MUP-a". Znači vi kažete da nemate lična saznanja o tome. Ne prihvatate da je bilo zajedničkih operacija, a u ovom izveštaju sasvim jasno stoji da je Račak bio zajednička operacija. Da li je to tačno?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ovde stoji da je deo jedinica izvršio blokadu Račka, ali ja vam ponovo kažem da nisam učestvovao, ja nisam u lancu komandovanja, nisam u lancu planiranja, ja izveštaj imam samo preko oficira za vezu koji se nalaze u garnizonima, ja imam moje izveštaje koje sam salo Generalštabu, ali po liniji tim za odnose sa Verifikacionom misijom, tim za odnose sa Generalštabom i ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Kotur ...

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Nisam imao ovo saznanje i nisam ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Kotur, dozvolite mi da vas prekinem. Vi ste došli ovamo spremni da tumačite ono šta je radio Lončar, šta je radio Drenenkijević, šta je radi Voker i razne, razne druge informacije koje ste dobili

iz druge ruke. A sada vas pitam u vezi nečega šta spada u vaše područje stručnosti. Postavljam jedno veoma jednostavno pitanje. Ja bih želeo da vi kao vojnik sa dugogodišnjim stažom u vojsci pogledate ovaj dokument i da nam kažete, ako su snage Vojske Jugoslavije angažovane na blokadi, kao što se to opisuje u ovom paragrafu, onda se tu radi o jednoj zajedničkoj operaciji i to je strašno jednostavno, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Pa nije to sporno, ja nisam to osporio, a ono šta sam pričao o Drenkijeviću, Lončaru, ja sam sa njima radio i to sam mogao da pričam, a ne mogu da pričam nešto što nisam radio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, znači možemo na osnovu ovog dokumenta da pretpostavimo, osim ukoliko u njemu nema neke greške ili nešto slično, možemo dakle da pretpostavimo da je Račak bila zajednička operacija. To proističe iz ovog dokumenta, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ovde proizilazi da su snage 243. brigade bile angažovane na blokadi Račka, blokada je može biti samo sa posedanjem određenih položaja i rejonu, ali ne vidi se da su bili podržane te snage prilikom dejstva. I samo njeno lociranje na Čanovića brdu i okolini može se podrazumevati da je sa te strane bezbednost zastupljena, jer je i sa te strane blokirana ta strana Račke. Ne bih ulazio sad ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vi to znate ili ne znate?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Molim? Ovde kaže nisu podržane snage, ali blokirane. Blokirano je, ali bez podrške. Nije podrška kao reč upotrebljena, ali nešto blokirati samo svojim prisustvom može se, a učestvovati aktivno to je nešto opet drugo. To je ono šta zdrava pamet nalaže. I mislim da nije ništa sporno ovo o čemu sada govorim. Kaže: "Bila je u blokadi samog Račka". drugo je biti u blokadi samo nekog mesta, blokirati, a drugo je sada biti angažovan u nekim dejstvima. Aktivno angažoven, mislim u podršci snaga. To je moje tumačenje ovoga "blokade samo". Reč blokada.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ovaj vaš poslednji odgovor izgleda da je pokušaj da se kaže da to možda ipak nije bila zajednička operacija. Da li vi ovde pokušavate da se izvucete iz teškoće za koju smatrate, da bi ovaj dokument mogao da prozrokuje optuženom?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja nikoga ovde ne pokušavam da izvlačim iz nekih poteškoća, iz nekih radnji, ako je neko to radio neka za to snosi odgovornost. Vi ste mene pitali samo za tumačenje, ja sam rekao, da je

timačenje, ovde piše "samo blokada" i rekao sam da podrazumevam blokadu samo prisustvo, jer blokiranje nekog terena, ne vidi se da je aktivno učestvovano u podršci tih snaga, to iz ovog izveštaja Generalštaba ne vidi se. A moja saznanja nisu bila da je bilo ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa vi nikada niste tačno znali izgleda. Naravno, da ne. Ne znate to sada, niste to znali ni onda. Zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Pre nisam mogao znati, ja sam, na tom sastanku rekao sam juče, generala Mazoneva (Joseph Omer Michel Maisonneuve) i gospodina Jelića i Jelić nije to potvrdio da je bilo to učešće vojske ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Pogledaćemo zapisnik o tom sastanku, to je tabulator 28, dokumenata u Račku, inače dokazni predmet 178, jer iako je u glavnom ispitivanju od vas traženo da komentarišete zapisnike sastanaka na kojima niste bili prisutni, ja ću vas sada pitati da komentarišete zapisnik sastanaka na kome ste vi bili prisutni. To je na engleskom, ali ću vam pročitati relevantne delove. Molim da se prva strana prvo stavi na grafoskop. Evo, ovde prvo vidimo popis ljudi koji su prisustvovali, molim da se strana malo pomeri i tu stoji da je sastanak počeo, da ste govorili vi, označeni ste slovom "H", da ste govorili o vraćanju 40 leševa iz Račka za Štimlje, zatim se spominje Šainović koji se sastao sa Kelerom (Gabriel Keller), zatim da je obdukcija pokazala da su svi poginuli od vatre ispaljene iz velike udaljenosti, ali da Finci još nisu ... I onda se citira da ste vi rekli sledeće: "Ovo je bila uglavnom policijska akcija, ali vojska je bila prisutna tokom jednog dela. Vojska Jugoslavije nalazila se na udaljenosti od nekoliko stotina metara kad je počeo napad. Nisu ušli u selo nego su delovali samo po nekim konkretnim tačkama". Dakle evo, ovde stoji zapis onoga šta ste vi rekli. Budući da je na engleskom, ja ću da ponovim najvažnije stvari. Znači: "vojska je bila prisutna tokom jednog dela. Vojska Jugoslavije nalazila se nekoliko stotina metara udaljena od sela kad je počeo napad. Nisu ušli u selo nego su delovali po nekim konkretnim tačkama". Prvo, recite nam, da li ovaj zapisnik tačno odražava ono šta ste vi rekli na sastanku?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja ne mogu da se setim sada posle toliko godina da li je to baš tako tačno, ali ako je zapisnik korektno napisan onda ne bi trebalo da se razlikuje ono šta je gospodin Jelić govorio o tom sastanku i ja. Jer sve ono što sam ja saznao o toj akciji, ja sam saznao od komandanta Jelića. On je izvodio neku vežbu na nekom pravcu tu u blizini Račka i da

je bio napadnut i da je djelovao po nekim objektima. To znam i to je on rekao i to je otprilike ta diskusija što sam se ja umešao da ne bih sedeo potpuno pasivan. Inače Jelić je bio taj koji je odgovarao, to je njegovo, za tu oblast, on je bio komandant te jedinice, on je odgovarao za upotrebu tih snaga i on je bio taj koji je trebao dati tu informaciju. Ja sam se samo uključio u onaj meri koliko sam od Jelića to saznao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači slučajno se dogodilo to da se njegova jedinica našla u blizini jedinice koja je izvodila vežbe baš na području jedne velike policijske operacije, pa su onda oni i uzvratili neku vatru. Da li nam vi to kažete?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne, ja nisam tim rečima kako vi to sada malo karikirate vama to objasnio, ta jedinica je inače stalno locirana na tom prostoru kod Čanovića Brda, to je u blizini Račka i on je izvodio po posebnom planu i programu vežbe, obuku jedinica i taj dan je imao obuku jedinica na pravcu u blizini Račka. Da li je to sad ugovoreno sa MUP-om, da li je to sa, bilo slučajno se poklopilo, ja vama ne mogu o tim detaljima govoriti, imali ste ovde Jelića koji je to mogao da kaže, ja nisam sa tim upoznat. Ja mogu da kažem, ja niti sam u liniji komandovanja, nit sam komandant brigade bio te jedinice, niti sam učestvovao u planiranju, ni MUP-ove akcije, ni angažovanja vojske, ni obuci vojske u tom periodu, ni bilo u tom pravcu. Ja samo govorim ono što sam imao informacija tad. A najbolju informaciju ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da pogledamo sada drugu stranu na engleskom. Pri dnu strane, molim vas. Malo dole. Dobro. Znači Jelić je ispričao svoju verziju, nemamo sada vremena da prođemo kroz to i ovde stoji: "Nisu napadnuta sela nego sa uzvišenja između Račka i Belice (Belice) bili su 200 do 300 metara više. To nije bila vojna operacija niti je vojska odgovorna za bilo kakvo razaranje u gradu. Naša operacija dogodila se u isto vreme kad i operacija MUP-a". Onda Mezonev kaže: "Mislite 15. januara između 8.00 i 9.00?". Jelić kaže: "Da". Mezonev kaže: "Vi ste znači napadnuti iz linije Račka i Belica". Jelić kaže: "Da". I onda vi kažete sledeće, bar prema zapisničaru: "Da pojednostavim", to vi kažete, "jedinica se nije pomakla iz svog logora, znači oni nisu opkolili selo. Pucali su na ciljeve između Račka i Belinaca". Da li ste vi to rekli?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: To se moglo videti između natezanja Mezoneva i Jelića. Uvek se ... Mezonev je zahtevao isključivo da li je vojska učestvovala u opštinama Račka ili nije. Jelić je pričao ono šta jeste,

Mezonev je pričao svoju priču. Ja sam se umešao da samo kažem, dajmo da pojednostavimo to, to iz ove priče zaključujem da je to to. To je ono bilo šta sam ja rekao. Verovatno znam da sam nešto u vezi toga rekao, ali je ovako kao što vam sad govorim zašto sam reagovao. Jer tu sedimo, natežemo se, Mezonev traži jedno, Jelić objašnjava ako je bilo, kako on tvrdi da je bilo i rekao sam, daj da završimo sa tim. Iz ovoga proizilazi da vojske nije ušla u selo. Ovo šta ste sada pročitali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mi znamo da to nije tačno, jer je vojska blokirala, odnosno opkolila selo za MUP. Prema tome, morala je da napusti logor. Recite nam onda zašto biste vi, na jednom sastanak poput ovoga koji je ovde zabeležen, rekli nešto o čemu ništa ne znate ili alternativno znate da je sasvim netačno?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Nisam ni pomislio da je netačno, nego slušajući na sastanku ovo šta iznosi gospodin Mezonev i što iznosi gospodin Jelić, ja sam samo to prokomentarisao. Ako uzmete ceo tok sastanka videćete da je to moj komentar da kažem, daj da pojednostavimo i da kažemo šta jeste, ništa više. To je bilo moje angažovanje na tom sastanku. Inače nisam, ja vam ponovo govorim, ako iko zna nešto šta je, to zna gospodin Jelić. Znaju verifikatori koji su tu bili i oni su mogli dati najtačniju informaciju. Ja sam samo bio, pravo da vam kažem, na čelu tima za odnose sa Kosovskom verifikacionom misijom u Prištini. I ja znam ono šta se dobije putem linije komandovanja na sastanacima. Ja sam vam govorio da sam ja kao član, naravno vođa tima Prištinskog korpusa za odnose sa Verifikacionom misijom od tada postao i bio član kolegijuma komandanta korpusa. Inače ja nisam bio ni član kolegijuma komandanta korpusa po svojoj funkciji. I samom tim što nisam bio član ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Oprostite, odgovor je vrlo dug. Vi ste kao pripadnik korpusa morali da znate šta korpus radi. Vi ste morali da znate da je to bila zajednička operacija?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne, nisam morao znati i nisam znao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Stvarno? Pa recite nam onda sledeće.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: ... nije morao mene da izvesti po svaku cenu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam onda sledeće. Ako je vojska razmeštena da opkoli selo i ako je taj događaj trajao jedan dan i u njemu je

došlo do smrti većeg broja lica, bez obzira da li od MUP-a ili od vojske, to za potrebe mog pitanja nije važno. Dakle, ako bi se sve to dogodilo, onda bi vojska pripremila nekakav izveštaj. U to vreme, tada kad se to dogodilo, vojska bi napisala u nekom izveštaju šta se to dogodilo, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Moralo bi da piše, ne može da bude angažovana vojska na nekim zadacima, a da ne bude to zabeleženo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A gde je to zabeleženo?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Operativni izveštaji bi morali da budu, to bi moralo da bude u operativnom dnevnom izveštaju. Prvo ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, dokument koji sam vam pokazao, u kom piše da je vojska blokirala Račak, to je naš dokazni predmet 934, to je dokument koji smo tražili jedno četiri, pet godina i uspeali smo da ga dobijemo posle pet godina. Možete li sada da nam kažete gde možemo da pronađemo dokument koji mi još uvek tražimo, izveštaj koji je vojska napisala o toj operaciji? Možete li da nam pomognete i kažete gde da to tražimo?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Sva dokumentacija jedinica se arhivira na kraju godine. I sva dokumentacija može se naći u arhivi. Ako je nešto napisano, onda je to tamo. Sa tim da je rok čuvanja pojedinih dokumenata određen i različito se čuvaju. Mislim da ovaj dokument je više godina je njegova potreba za čuvanjem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sude, ja želim da vam kažem da mi već više godina pokušavam da dobijemo taj dokument i nikada nam niko nije rekao da je taj dokument uništen u okviru rutinskog baratanja dokumentima. A sada idemo na nešto drugo. Nemamo, naravno, vreme da prođemo kroz sve dokazne predmete koje ste vi ovde doneli, ali moramo da pogledamo jedan. Tabulator 14. Ovo je znači izveštaj sa sastanaka održanog 10. marta 1999. godine kome ste prisutvovali vi i Caglinski i vi se tu bavite rešavanjem problema razgovora, planira se poseta Drevenkijeviča, izražena je zabrinutost o vojnoj obuci jedinica Vojske Jugoslavije u Nevoljanima (Novaline) i Bukošu (Bukosh), Caglinski kaže po kojim je metama dejstvovano, kaže da su tenkovi pucali bojevom municijom po kućama Albanaca ili da se to tvrdi. Vi kažete da ne verujete da se pucalo na kuće. Pod tačkom 3 kaže se da je general Drevenkijevič posetio Kačanik (Kacanik) i da je ustanovio da je bilo sukoba, pojedine kuće oštećene, nije bilo krađe, zatim on spomnje Vučitrn

(Vushtri), Caglinski kaže da će da dođe 26 novih oficira za vezu. To je znači izveštaj od 10. marta 1999. godine.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Obavešten da će doći.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, dobro. A sada da pogledamo ovaj dokument. To je dokazni predmet 321, deo predmeta 321, to je "Plava knjiga". Pogledajte to, molim vas, gospodine Kotur. To je jedan od rutinskih izveštaja KVM-a. Vi ste već nešto rekli o tome u kojoj je meri KVM pouzdan kao telo koje je izveštavalo o događajima, ali niste ulazili u detalje. Ovo je dakle za period od 8. do 10. mart na engleskom, ali ja ću ukratko da vam to pročitam da vidite šta piše. Dakle: "KVM je u svom izveštaju javio da je jedna jedinica MUP-a veličine čete i jedna četa Vojske Jugoslavije uz podršku jednog protivvazdušnog voda sprovela operaciju u Đeneral Jankoviću (Hani i Elezit). U toj fazi nisu mogli da se ustanove ciljevi zbog toga što su svi putevi nižeg ranga bili blokirani, pa KVM nije mogla da izađe. Deo srpskih snaga ostao je u tom području preko noći šta indikuje da su možda borbe nastavljene u utorak, 9. marta 1999. godine". Gospodine Kotur, postoji li bilo šta u ovom izveštaju KVM-a u šta bi trebalo da se sumnja? Dakle, da li ima razloga da se sumnja u nešto šta je ovde napisano?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne, ne znam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada sledeći paragraf molim. Dakle, vi ste bili tamo, vi ste bili u vezi sa gospodinom Caglinskim u vezi sa tim i drugim stvarima. Za 9. mart 1999. godine stoji sledeće: "Operacija vojske i MUP-a da se OVK-a ukloni sa područja Đenerala Jankovića se nastavlja. Na početku patrolama KVM-a nije bilo dozvoljeno da dođu do sela u kojima se to dešava. Snage MUP-a i Vojske Jugoslavije radile su po obrascu da opkole sela i zatim prisile stanovništvo da pobjegne korišćenjem direktne i indirektno vatre. Do sredine popodneva bilo je kuća u plamenu u Gajrama (Gajre), Ivaji (Ivaje), Straži (Strazhe) i Alil Mahali". I na kraju stoji: "Izgledalo je da jedinice MUP-a imaju nameru da unište ta sela". Da li je bilo kakvog razloga da se posumnja u tačnost ovog dela izveštaja KVM-a o zajedničkoj operaciji MUP-a i Vojske Jugoslavije?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja sad kad vidim šta je mene izvestio Caglinski na sastanku 10. marta i ovo šta je napisano, ja sad imam razloga da sumnjam u ovu istinitost, jer ja bih želeo ovde da pročitam šta je Caglinski doslovce rekao po tački 3, ako dozvolite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vratićemo se još na to, ali samo da pogledamo sada ...

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja bih sada reko u vezi sa Ivajom i Kačanikom. Ja vas molim, samo radi usporedbe, jer smo sada u ovom dokumentu govorili o 9., a 10. je izveštaj Caglinskog u vezi sa tim. Ako dozvolite, samo da vam kažem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možemo li da se vratimo na to, a sada da pogledamo još i 10. mart 1999. godine. Tako da vidimo šta KVM kaže o tome kompletno gledajući. Evo šta stoji pod 10. Stoji: "KVM je bio u pratnji jednog konvoja UNHCR-a u klinu Đeneral Jankovića. Zaustavljeni su od strane vojske i MUP-a, ali im je dozvoljeno da nastave put. U Ivaji su pronađena tri leša u civilnoj odeći, selo je potpuno napušteno kao i Gajre" i zatim tu stoji jedan komentar: "lako na tom mestu nije bilo izveštaja o značajnijim aktivnostima 10. marta, Vojska Jugoslavije zadržala je tamo mali garnizon vojnika i opreme". Dakle, recite nam da li sve ovo zvuči tačno?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja nisam bio na tom području i ne bih mogao reći ovo što sada Verifikaciona misija govori, da li je tačno ili nije. Jer i ponovo kažem, ja nisam bio na svim mestima da bih lično se uverio nego na osnovu izveštaja koje dobijam i kontakata. I svaka moja tvrdnja bila bi ovde nekorektna, da kažem da nije u redu ili da jeste u redu, jer ja stvarno nemam detalje. Ali evo imam od 10. na sastanku šta je gospodin Caglinski rekao ako dozvolite da pročitam radi Pretresnog veća.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, ako se tiče ovog, naravno.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Caglinski je rekao da je general Drevenkijević bio u Kačaniku i Ivajama i ustanovio da je bilo sukoba, ima vatre, pojedine kuće oštećene, nije bilo krađe već vršena pretraživanja pojedinih kuća odakle je dejstvovala OVK kao što smatram normalnim. Dakle situacija nije ni izdaleka takva kao što su prikazivali pojedini mediji i OVK koja je tvrdila da su sela uništena i spaljena, rekao da smo dakle imali svedoka na terenu koji će u svom izveštaju negirati navode OVK. Rekao je istorijski da će general Drevenkijević danas posetiti Vučitrn da bi na licu mesta utvrdili ...

prevodioci: Molim vas da čitate sporije

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: "Danas posetiti Vučitrn da bi na licu mesta utvrdio kakvi problemi postoje u radu koordinacionog centra KVM-

a, rekao da je juče smenjen komandant tog Koordinacionog centra zbog snabdevanja OVK. I onda sada ovde dalje stoji da je ... Ja sam ga obavestio o dolasku 26 novih oficira za vezu iz Generalštaba Vojske Jugoslavije čije će isključiva dužnost biti odnosi saradnje i tako dalje, da ne čitam sada dalje. To je 10. marta 1999. godine i to je zadnji moj sastanak koji sam ja imao sa Caglinskim, dok je on ostao još desetak dana u Prištini.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I šta vi onda kažete, šta proizlazi iz ovoga? KVM izveštava na jedan balansirani način i daje dovoljno prostora o mišljenjima svih strana ili vi nešto drugo kažete?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja kažem da verujem u ovo šta je izvestio Caglinski, a da je ovaj izveštaj o spaljenim kućama i uništavanju sela i ovo, netačan. Ja znam da su informacije koje su dobijali iz regionalnih centara na nivou štaba u Prištini u Verifikacionoj misiji imali posebno jedno telo koje je sve te dokumente pročešljavala ponovo i donosila sud, jer kako su rekli, imaju neiskusne neke verifikator, pa ne bi mogli da ocene tačno kakva je situacija na terenu. Zato su formirali jedinstven tim koji je informaciju davao isključivo u Prištini, a ne ovi iz regionalnih centara koji su davali. Njihove informacije nisu uzimali odmah zdrave za gotovo. To je moja informacija koju imam, način na koji su oni formirali ove svoje stavove. I onda kada mi to Caglinski to iznese koji je iz Kosovske verifikacione misije u samom štabu, znači odmah pomoćnik generala Drevenkijeviča za operacije, a on je, Caglinski zadužen za vojsku, ja potpuno verujem u ovo šta je Caglinski sada napisao, a ne sada u nekim dokumentima koje vi prezentirate, koji se razlikuju od ovoga šta ovde piše. Ja ne bih sada, ja samo kažem da ovo prihvatam. Ja nisam bio na licu mesta da bih sad mogo reći svoj neposredni sud sa lica mesta koji sam ja imao u tu operaciju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali ovaj dokument koji sada gledamo, dokument broj 14, taj dokument je pripremio Slana i onda je to poslato kome?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: To je grupa za saradnju sa Misijom OEBS-a Ministarstva inostranih poslova, to je jedan iz punkta SMIP-a, vidite, ovde piše "zabeležio Šoškić iz punkta SMIP-a", saveznog Ministarstva inostranih poslova, a svu dokumentaciju, ti koji su prisustvovali sastanacima i beležilo ove naše razgovore, gospodin Slana, kao šef toga punkta potpisivao je ove dokumente. Ovaj dokument je išao Prištinskom korpusu, išao je generalu, ovome, generalu Anđelkoviću, zavisi od važnosti dokumenta. Nisu sva dokumenta išla ovaj, u Beograd na adresu gospodina Miloševića ili ministra

inostanih poslova ili kako su, zavisi od važnosti sastanaka, ono što je rečeno, prema tome prema važnosti oni su to i distribuirali. Znači ovo je dokument punkta SMIP-a iz Prištine koji je njihov član zabeležio na sastanku koji sam ja vodio sa gospodinom Caglinskim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vidimo potpis gospodina Caglinskog na tome?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Nema potpisa ovde. Dokumenta, nikakve zapisnike nije potpisivao ni Caglinski ni ja ni ne znam ko drugi. Mi smo ... Samo da vam nešto kažem u vezi sa tim zapisnicima ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Oprostite, molim vas, ja vas to pitam samo zato što ste vi rekli da svi potpisuju zapisnik, a ovo je jedan poverljiv dokument koji su napravile srpske vlasti. Recite nam da li se iz ovog dokumenta vidi da je kopija poslata i gospodinu Caglinskom?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne, ne vidi se ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je poslata gospodinu Caglinskom?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Mislim da nije bila praksa da se šalje, da se šalju, kao što nisu ni oni nama slali. Vidite ovaj dokument koji ste vi pročitali što je zapisnik iz Uroševaca koji ste vi meni ovde sada prezentovali, nije ni on potpisan od prisutnih članova koji su bili na tom sastanku. Ni gospodina Jelića, ni mene, ne znam ni ja, a napravio gospodin Mezonev i on kao njegov dokument ovde uvrsti. To je bila praksa u takvim ... Ali nema razloga da bi iz saveznog Ministarstva inostranih poslova zapisničar, to si isto ljudi koji su radili pri ambasadama napisali neki dokument koji nije istinit i on nama ne ide u korist, a mi nismo pisali ove dokumente radi Haga (The Hague) i ove, nismo ni znali da će ovi dokumenti doći na red, pa da ih je neko štimovao ili pravio, koliko vidim između redova da se na to misli. Ne, ovo su dokumenti koji su validni, oni potpuno odražavaju razgovor koji je vođen na tom sastanku i ne može se uzeti to sa nekom rezervom. Nego mislim da ga treba prihvatiti onako kakav jeste. Jer ja sam bio na tom sastanku i znam da su ovi zapisnici vrlo korektno vođeni i kasnije prezentovani.

SUDIJA KVON: Pre nego što odemo na pauzu, molim sudskog poslužitelja da "Plavu knjigu" ponovo stavi na grafoskop da vidimo 8, 9 i 10. mart 1999. godine. Ne sećam se da smo nešto o tome čuli od gospodina Kua

(Philip Coe). Gospodine Najs, zanimaju me komentari o pouzadosti svakog izveštaja. Pri dnu paragrafa imamo neko slovo B2, A2 ...

TUŽILAC NAJS: Ne sećam se da smo dobili objašnjenje tog koda.

SUDIJA KVON: Možete li da me podsetite.

TUŽILAC NAJS: Pa ne sećam se kao što sam i rekao.

SUDIJA KVON: Jer ovde za 8. mart stoji "Pouzdanost B2" (Reliability assessed as B2). Šta to znači?

TUŽILAC NAJS: Pa ne sećam se da smo to čuli u nekom od svedočenja, ako jesmo ili ako možemo do toga da dođemo na drugi način, ja ću da vam to potražim.

SUDIJA MEJ: Gospodine Najs mislim da je pravo vreme za pauzu. Idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, možete da nastavite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Kotur, u principu postoje tri vremenska perioda. Možda bismo mogli posebno da se pozabavimo njima, dakle od 1998. godine pa do oktobarskog sporazuma, zatim od oktobarskog sporazuma do povlačenja misije i zatim od tada pa do kraja sukoba. Vi ste tokom čitavog tog perioda, odnosno tih perioda bili pripadnik Prištinskog korpusa, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Da, bio sam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mi smo videli da postoji određena razlika u izveštavanju između recimo vašeg dokumenta pod tabulatorom 14 i onoga šta sadrži izveštaj KVM-a. Ja ću možda da se vratim na to kasnije uz sugestiju da vidimo koji je ustvari tu stepen autonomije, odnosno Prištinski korpus ima određenu krivičnu autonomiju u smislu da je radio neke stvari izvan lanca komandovanja. Dakle, to je tema. Ja ću ukratko da se pozabavim time, sada dokazni predmet 796, tabulator 23, neki delovi su obeleženi kako bi

bilo lakše, i na prvoj strani se vidi da se radi o jednom dopisu koji je Perišić poslao optuženom, imamo datum 23. juli 1998. godine. Molim da se spusti malo strana ...

prevodioci: Prevodioci napominju da nemaju original.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I on se tu žali predsedniku kako postoji konstantno jedna tendencija da se koristi Vojska Jugoslavije izvan ustanovljenog sistema. Molim da se sada okrene sledeća stranu, tačnije kraj prethodne strane, da se to vidi. Dakle, tu postoji jedan opšti predlog kako da se reši situacija i onda tu stoji: "U praksi, komanda Prištinskog", molim da okrenete sledeću stranu, dakle "komanda Prištinskog korpusa planira da uradi ono šta je on naredio da se uradi", časni Sude, izvinite, nisam primetio da razgovarate ... Dakle, "komanda Prištinskog korpusa planira da uradi ono šta je on naredio, a to je na zahtev Šainovića, Minića i MUP-a tako da ispada maltene da je to neka njihova služba za planiranje i izvršavanje. Budući da je to njegova želja i svih nas da se taj plan realizuje ukoliko drugi neće ili ne mogu, on će to da izvrši sa jedinicama Prištinskog korpusa, a šta vodi ka ilegalnom, nesistematskom i neadekvatnom korišćenju jedinica Vojske Jugoslavije". Ovo je opis generala Perišića koji je bio zadužen za sve to dok nije sklonjen, da su Šainović i Minić u stvari upravljali vašim korpusom. Da li je on u pravu što se toga tiče?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: To je pitanje?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja ne znam da je Šainović i Minić upravljao korpusom. To je malo čudno, ja znam da je korpusom samo komandovao komandant korpusa. A komandantu korpusa komandovao je komandant armije, a nama na IKM-u gde sam ja bio u Đakovici komandovao je komandant korpusa. A na IKM-u je bio načelnik štaba, njegov zamenik koji je bio komandant IKM-a. Od aprila meseca 1998. godine pa do kraja tamo negde 10. meseca.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste bili tamo, pregovarali ste sa KVM-om, videćemo šta ste radili u periodu kada je KVM otišao, u junu 1999. godine vi ste bili visoki oficir. Sugestija ovde koju je izneo Perišić da se time upravljalo izvan lanca komandovanja i da je to Šainović radio. Da li prihvatate tu sugestiju da je to možda tačno?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne, ja ne prihvatam ovu sugestiju, jer ja to još nigde nisam video da je neko komandovao drugi sem komandanata jedinica.

SUDIJA KVON: Gospodine Najs, da li možete da mi kažete broj dokaznog predmeta?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, dao sam pogrešan broj, pogrešno sam, u stvari, pročitao. Pravi broj je 469, tabulator 23. Izvinjavam se zbog toga. Ako vi tako tvrdite, hteo bih da sada pogledate određene isečke jednog video snimka. Vi znate ko je general Dimitrijević, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Da, znam.

TUŽILAC NAJS: Da, naravno. On je takođe napustio svoj položaj otprilike u isto vreme, a možda iz istih razloga, ali hteli bismo da čujemo vaše komentare, kratke komentare o onome šta ćete da čujete. Časni Sude, imamo kratke inserte, imamo transkripte na oba jezika kako bi svima bili od pomoći i to se sve u suštini odnosi na Prištinski korpus. Kada se podele strane transkripta, časni Sude, vi ćete videti da su inserti po redu i verovatno neće da nam oduzme puno vremena da ih sve pogledamo. Molim da se pusti prvi insert.

(Video snimak)

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne čuje se ton. Ukoliko postoji neki problem, a evo, sad je u redu. Molim ton. Ja ne čujem ton. Gospodine Kotur, da li vi čujete?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja ne čujem, ali nema veze, možemo da pročitamo na engleskom šta tu stoji. Aleksandar Dimitrijević, načelnik Uprave bezbednosti do 1999. godine je rekao sledeće. "Zbog neadekvatnog korišćenja Prištinskog korusa situacija je bila sve komplikovanija." Da li vi prihvatate to da je Prištinski korpus počinio na teritoriji određena dela krivičnog nasilja?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja nisam upoznat sa takvim delima od strane Prištinskog korusa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sude, nadam se da se čulo sve, dakle kada on kaže: "Sećam se da je jula 1998. godine bio sastanak kod predsednika Miloševića," dakle da se to čulo. Ja nisam primio tonski zapis, molim sada da vidimo drugi insert, a bio bih zahvalan ukoliko bih ja takođe mogao da ga čujem.

SUDIJA KVON: A o kom filmu se radi?

TUŽILAC NAJS: Radi se o jednom dokumentarnom filmu, televizijskom, tokom koga su napravljeni intervjui sa raznim ljudima, Dimitrijevićem, Pavkovićem, Perišićem i tako dalje.

SUDIJA KVON: A koja je televizija napravila taj dokumentarac?

TUŽILAC NAJS: Radilo se o jednom programu pod nazivom "Strogo poverljivo", B-92 je emitovao taj program, nemam tačan datum kada je emitovan. Mislim da je to bilo prošle godine. Molim da se sada pusti drugi insert, nadam se da ću ja da čujem zvuk.

(Video snimak)

Aleksandar Dimitrijević: Zahvaljujući zloupotrebama Prištinskog korpusa ta situacija se dalje, dalje i dalje ...

(Kraj video snimak)

SVEDOK KOTUR: Izgubila se slika.

TUŽILAC NAJS: Dakle, ovaj insert završava se rečima "situacija se dalje i dalje komplikovala". Molim sada insert broj 3 to je i dalje Aleksandar Dimitrijević.

(Video snimak)

Aleksandar Dimitrijević: Tražio izveštaje da li je vojska bila angažovana negde u nekoj akciji, da li je dobijao izveštaje, a on kaže nije, a onda se dosetio, pa je tražio da mu operativni organ Generalštaba dnevno daje podatke o utrošku municije velikih kalbara. I naravno, kad vam komandant korpusa kaže da nije angažovao nikoga, a vi vidite da je prethodnog dana potrošena određena količina municije, šta ćete, kome ćete verovati?

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Ako zajedno pogledamo ova tri inserta, tu se, u stvari, tvrdi da u Prištinskom korpusu, u svakom slučaju pre nego što je Perišić otišao, da je vladala takva situacija, odnosno da je sve bilo izvan kontrole, da je general na vrhu morao da zatraži podatke o utrošku municije kako bi utvrdio da nisu počinjena neka dela koja nisu trebala da budu počinjena. Šta vi imate da kažete na to?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja ne znam šta je na vrhu vojske bilo i kakvi su odnosi gore vladali. Ja sam bio na isturenom komandanom mestu u Đakovici gde je pukovnik Lazarević bio komandant i znam da je prva upotreba vojske u nekim operacijama bila je za osobađanje Orahovca (Rahovec). To što je meni poznato. I da je to bila selektivna upotreba jednog dela samo, jedinica. Upotreba vojske, pošto smo mi bili isključivo angažovani na obezbeđenju državne granice, bolje reći odbrane državne granice od terorističkih grupa koji su sa prostora Albanije dolazili i to je naša osnovna preokupacija bila, nas u Đakovici. Sve drugo šta se dešavalo u ovim mesecima, mi smo išli u komandu korpusa, ja sam ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Stanite na trenutak. Kada kažete, to je bila selektivna upotreba samo dela jedinica, da li vi u stvari prihvatite činjenicu da je bilo neke zloupotrebe Prištinskog korpusa od strane Šainovića kako je to Dimitrijević rekao. Da li vi to prihvatate?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja to ne znam, ja to ne mogu ni da prihvatim ni da odbacim, jer ja to stvarno ne znam. Ja znam samo da je prvi put upotrebljena vojska na Kosovu, ono što je meni bilo poznato, za oslobađanje Orahovca. Zato što je to blizu Đakovice, pa znam da je, ovaj, angažovana i to nismo mi rukovodili tom akcijom ...

TUŽILAC NAJS: U redu, pogledajmo sada sledeći insert. Tu je Perišić, načelnik Generalštaba ... Ne čujem zvuk ponovo.

(Video snimak)

Momčilo Perišić: Pokušavali, uz rekao bih ja nedovoljnu upornost Pavkovića, a sve više i više navaljivanje Miloševića da zloupotrebljava ...

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: Ovaj insert je trebalo da se završi rečima “da upotrebljavaju vojsku”, međutim tu je prekinuto. Da li možemo da pogledamo sad sledeći insert?

(Video snimak)

Momčilo Perišić: Njega su prozvali general Paton (George Patton), figurativno jer je obećao da će on sigurno uništiti terorizam do septembra, da im posmatrači tada koji su bili ... i da su oni rekli da samo treba tako nastaviti i ... Negde septembra, ako unište, ako ne treba tako da nastave i tako dalje ...

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: “Šaja”, to je nadimak za Šainovića. Dakle, ovde imamo načelnika Generalštaba koji kaže da je Šainović imao kontrolu nad vojskom i to na insistiranje ovog optuženog, a to sve sa namerom da se uništi terorizam do oktobra 1998. godine, ali izvan lanca komandovanja. Da li prihvatate sve to?

ADVOKAT KEJ: Ja bih hteo da nešto ovde pokrenem. Od svedoka se traži da da određene izjave o izjavama drugih osoba koje su iznele svoje ideje ili nešto šta je prikazano na televiziji, a gospodin Najs ukazuje na neke stvari koje se ne nalaze u originalnom transkriptu ili bar ne u insertu koji mi sada čujemo. E sad, kako je moguće da se svedok uopšte bavi mišljenjima ovih nekih drugih osoba, budući da se to ne odnosi na njega, da on nije učestvovao u tim razgovorima, on nije bio deo tog događaja kada recimo neki general daje određene izjave i, po mom mišljenju, ja mislim da to nije od koristi za Pretresno veće, da je, u stvari, beskorisno, jer je to jedan drugi način pokušaja da se uvede neki video snimak kao dokaz tokom unakrsnog ispitivanja.

SUDIJA ROBINSON: Da, ali radi se o pukovniku vojske i može da se pretpostavlja da on ima neko mišljenje i neki stav o svemu tome. Međutim slažem se sa vama da dokazna vrednost ovoga nije baš velika. Gospodine Najš, možda bi trebalo da razmislite koliko ćete još vremena da provedete na ovome, ali ja bih hteo da vas pitam da nam kažete koji je značaj ovih dokaza za teze Tužilaštva odnosno da je Prištinski korpus, u stvari, bio izvan kontrole, da se maltene radilo o nekom pobunjeničkom korpusu. Da li bi to potvrđivalo tezu da su oni intervenisali u Račku, odnosno da li biste vi onda tvrdili da je postojala velika verovatnoća da jedan takav korpus interveniše u Račku, a ukoliko to nije slučaj da su oni to radili na osnovu određenih dobro formulisanih naredbi i uputstava?

TUŽILAC NAJS: Ja sam zahvalam što mi se daje prilika da ovo objasnim. Naš položaj je da je ovaj optuženi 1998. godine kontrolisao delove vojske na Kosovu i to preko Šainovića i da je stoga on tačno znao šta ta vojska radi tamo i onda je on mogao da zaključi da li se neke stvari rade u skladu sa zakonom ili ne. A kada smo videli određene razlike u izveštavanju o onome šta se dešavalo unutar korpusa, na primer tabulator 14 dokaznih predmeta ovog svedoka, onda Pretresno veće može da prihvati da je to, u stvari, bila realnost na samom terenu odnosno da je postojao napor da se *de facto* nešto radi, ali da to ne potpada pod normalan lanac izveštavanja i tako dalje. A što se tiče Račka, naravno ne radi se o tome da se radi o vojnoj jedinici koja je bila izvan kontrole, bila je pod kontrolom i to pod kontrolom ovog optuženog i to je ono šta je važno za naš predmet, za tezu Tužilaštva, a to šta su Dimitrijević i Perišić uklonjeni 1998. godine, kada je Perišić tražio da operacije vojske budu u skladu sa zakonom, to takođe ukazuje na tezu Tužilaštva

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam gospodine Najš.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hteo bih da vam postavim još jedno pitanje u vezi sa Mališevom (Malisheve). Šta vi znate o događajima koji su se desili u Mališevu 1998. godine, ako možete da nam o tome nešto kažete, gospodine Kotur?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: U Mališevu 1998. godine?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne mogu da se setim, ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da sada pogledamo sledeći insert, a onda ću da pređem na nešto drugo.

(Video snimak)

Momčilo Perišić: Kaže, "mi smo uništili teroriste". Na primer Milošević je napisao predamnom, lično, svojom rukom da su teroristi pobeđeni. Ja sam rekao, "gospodine predsedniče, nemojte da obmanjujemo narod". Ma neću ja dati tu informaciju, daće Rođa", onaj, Đorđević, tako su zvali generala policije. E, on će to, kao da je on napisao. I sad čita predamnom i kaže, "Rođo", a meni namiguje, "Rođo da li ti se ovo sviđa? Da, da gospodine predsedniče" i sad ispada kao on piše Rođi i daje to u javnost da smo pobeđili teroriste i javno oni na nekom sastanku neke komande to kažu, bio je tu i Vlajko Soiljković, pokojni, bio je i Milošević, bila je sva ova bulumanta iz združene komande, bio je Aca Dimitrijević od predstavnika vojske. I ja kažem da terorizam nije pobeđen.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Čuli ste generala Perišića kako govori o, kako on kaže planu da se objavi da su uništeni teroristi kada to ustvari nije bilo realno. Međutim, ono šta je daleko važnije za naše svrhe je to što vidimo da on spominje i "bulumentu" iz združene komande. Postaviću vam sledeće pitanje. Perišić je 1998. godine koristio izraz "združena komanda". Recite nam kako ste vi shvatali taj termin?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Taj termin sam ja shvatio da je to bilo jedno koordinaciono telo koje je povremeno boravilo na prostoru Kosmeta, mislim na političke organe, koji su pitanje terorizma na Kosmetu gde su angažovani posebno, mislim u šestom i sedmom mesecu, doneta odluka da se napravi plan razbijanja terorista u nekoliko faza i da je trebalo koordinirati stanje, vojske i MUP-a i da je tada dolazak generala, ovaj, gospodina Šainovića, Minića, Anđelkovića, on je već tu bio predsednik Izvršnog veća Kosova, Privremenog izvršnog veća Kosova, kako se zvalo, Lukić je inače već bi po formaciji komandant snaga MUP-a na prostoru Kosova i Metohije, da je njihova međusobna saradnja prilikom, za realizaciju ovih planova uništenja terorističkih grupa koji je donet, u nekoliko faza se izvodila.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. U redu, da izvolite.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Samo u celom tom periodu i kod uništenja tih terorističkih grupa i u tih nekoliko faza kada je doneta ta odluka da se to do kraja septembra završi, istureno komandno mesto u Đakovici na kojem sam ja bio i pukovnik Lazarević, mi smo celo vreme i u tim fazama i ostalo, nikakav drugi zadatak nismo imali nego sprečavanje napada terorista i njihova infiltracija sa prostora Albanije na prostor Kosova i Metohije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Stanite, molim vas, na trenutak. Vreme nam je ograničeno. Vi ste jasno rekli da po vašem shvatanju združena komanda je osnovana 1998. godine sa odlukom da postoji nekoliko faza kada bi rad policije i vojske trebalo koordinisati. Da li vi kažete da je združena komanda nastavila sa radom, dakle od 1998. godine, pa sve kroz 1999. godinu?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Možda nisam bio dovoljno ... Možda ja vas nisam dobro razumeo ili ja nisam bio dovoljno jasan. Ja nisam tvrdio da je osnovana "zajednička komanda" nego vi ste me pitali to što Perišić govori, ta takozvana zajednička komanda, šta sam ja pod tim podrazumevao i ja sam rekao o nekom koordinacionom telu, a ne o zajedničkoj komandi. Jer ja stvarno ne znam da je napravljeno. Možda sam pogrešio, kažem, u interpretaciji ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zašto je toliko bitno da se pravi razliku između nekog koordinacionog tela i zajedničke komande? Dakle, zašto je to tako važno za vas, u svojstvu svedoka, da pravite razliku između jednog koordinacionog tela i zajedničke komande?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Pa vidite, kad imate jednu komandu, ta komanda onda ima pravo naređivanja i upotrebe snaga i ona neposredno naređuje. A kad imate, kad se nešto koordinira onda su različite komande koje između sebe koordiniraju nešto. Znači nije komanda ta koja ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Kotur, molim vas da me saslušate. Vi ste visoki oficir srednjeg ili visokog ranga. Vi negirate neke stvari koje sam vam ja izneo, a sada tvrdite da postoji razlika između koordinacionog tela i zajedničke komande. Neke stvari ste prihvatili. Međutim, tokom sukoba, kada vojska jednog naroda deluje na teritoriji, onda ta vojska mora da bude pod kontrolom političara. Recite nam, ko je vas kontrolisao, ko je imao kontrolu nad vašom vojskom?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Komandu u Đakovici je imao general Pavković, gde sam ja bio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A kome je on raportirao? Odnosno generali, kome su oni raportirali?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Pavković je odgovarao komandantu armije, generalu Samardžiću.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A kome je on odgovarao?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Samardžić je odgovarao Generalštabu, načelniku Generalštaba.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tako znači. Pogledajte ovaj dokument, molim vas. Vidimo prvu stranu, 21. maj 1999. godine, dakle to je istureno komandno mesto, molim treću stranu. Radi se o naređenju koje je potpisao, to se vidi pri dnu strane, dokument je potpisao Pavković i potiče iz zajedničke komande. To se vidi na prvoj strani. Da li možete da objasnite? Molim sada da se vratimo na prvu stranu ...

SUDIJA KVON: Ja mislim da ovaj dokument ne potiče iz zajedničke komande.

TUŽILAC NAJS: Molim da mi se vrati dokument.

SUDIJA KVON: Evo, pogledajmo prvu stranu. Da, tu stoji Štab Vrhovne komande.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, da, da, ali pogledajmo sad poslednju stranu. Zahvalan sam sudiji Kvonu (Kwon). Dakle, pogledajmo onaj deo pre potpisa u vezi sa koordinacijom, dakle tu u vezi sa prepotčinjavanjem stoji: "Ostaviti komandu snagama MUP-a Republike Srbije i to preko zajedničke komande kao što je to bio slučaj do sada". Ovo je inače došlo preko Vasiljevića, pretpostavljam. Da li to može da se opiše na taj način?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Vidite, ovde piše komanda Treće armije, istureno komandno mesto. Istureno komandno mesto Treće armije bilo je na komandnom mestu Prištinskog korpusa. Znači general Pavković je boravio 90 posto svog vremena na komandnom mestu Prištinskog korpusa u toku rata. I ovo IKM Treće armije znači to se odnosi na komandanta armije i njegovo komandovanje. Ovo šta je on ovde napisao, ovaj dokument, on ga je i potpisao vidim, ali nisam, ali nisam video ovo gde ste vi čitali ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zajednička komanda nije koordinaciono telo, radi se o telu koje komanduje i to je ono šta nas zanima i zato nam je potrebna vaša pomoć. Molim vas da pogledajte sada ovaj dokument koji je od 23. marta ...

prevodioci: Prevodioci napominju da nemaju original.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Radi se o zajedničkoj komandi za Kosovo i Metohiju i datum je 23. mart i radi se o jednom naređenju. Ako sada pogledamo poslednju stranu, videćemo ko je potpisao taj dokument. U potpisu jednostavno stoji "zajednička komanda za Kosovo i Metohiju", a u prethodnom redu stoji "zajednička komanda za Kosovo i Metohiju iz prištinskog sektora će komandovati i imati kontrolu nad svim snagama tokom borbernih operacija", komandovati i rukovoditi. Da li vi možete da nam razrešite ovo pitanje? Dakle koja to zajednička komanda izdaje naređenja i kakva naređenja?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja ću vama ... Ja stvarno želim da budem korektan i kooperativan, samo ću da vas podsetim kako je došlo do ovoga da se zove zajednička komanda. Ako mogu samo jedan minut da vam to kažem. Vidim ovde, pošto ovde nema ni pečata, nema ništa, je ću vam samo kratko reći koja su moja saznanja. Ja sam vam rekao da sam na IKM-u bio dole u Đakovici, da nisam bio u komandi korpusa, da nisam bio gde je to koordinaciono telo ili kako ga vi zovete "zajednička komanda" ...

prevodioci: Samo malo sporije zbog prevoda, hvala.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: ... gde je donosila odluke i na koji način je to donosila, jer ja sa njima nisam kontaktirao. Mogu vam reći da sam ja na onom prvom snimku koji ste pokazali, ja sam na tom snimku kada je general Perišić dolazio na Kosovo i Metohiju kada je komandant armije general Pavković i mi smo ga dočekali i ja sam isto bio, odveli smo ih na jedan objekat odakle se mogao posmatrati prostor Metohije, odakle smi im referisali o stanju na tom prostoru. Samo hoću... General Perišić nikad u mom prisustvu, ali tu se vidi i general Perišić i komandant armije, načelnik štaba armije i ja se vidim na tom snimku i ja sam im referisao, jedan deo, na tom prostoru i nikad on nije izrazio neku sumnju niti sam ja mogao shvatiti da Perišić nije upoznat ili da nije u lancu komandovanja, jer je on nas obišao na isturenom komandnom mestu u Đakovici i na ovom prvom insertu koji

ste vi pokazali, ja sam na tom snimku. To je jedno. Drugo, upotreba snaga ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Evo, vi ste dosta toga rekli, ali niste objasnili ovo šta se zove "zajednička komanda". Mi se mesecima mučimo sa tim pitanjem, evo i još uvek nismo dobili odgovor.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Sad ću vam ja reći. Kad je gospodin Šainović došao na prostor Kosova i Metohije da se sagleda situacija koja je, imali su jedan sastanak u zgradi MUP-a gde je bio general Lukić, Šainović i komandant korpusa, išao je Pavković. Drugi put kad su išli na sastanak u tom korpusu, pukovnik Đaković koji je bio tada operativac. Pošto smo mi zajedno stanovali u hotelu, ja sad govorim iz druge ruke njegovu priču, ali on je neposredni učesnik toga. Kaže idemo, Pavković njega zove, kaže "idemo na sastanak u MUP, treba da se dogovorimo oko dejstava i ti ćeš voditi zapisnik". I on je krenuo i vodio zapisnik pukovnik Đaković. Pita on Pavkovića sada šta ovaj zapisnik, "gde da ga pretičimo u neki akt, nešto, naređenje, hoćemo li mi to zavoditi ili šta", pa kaže, "vidi nađi tamo neki broj u delovodniku, pa ti to zavedi". On je uzeo jedan broj iz delovodnika, osnovni broj i onda je pod brojem 1, 2, 3 i tako dalje kako je pravio dokumenta, zavodio. Kaže, "šta da potpišem dole u zaglavlju", kaže, "gore stavi naša zajednička komanda i dole zajednička komanda". Odnosno "Prištinski korpus zavodi Prištinski korpus, a stavi zajednička komanda". Pa koga da potpišem, pa kaže, "napiši samo zajednička komanda". To je ono šta ja znam od kad se počela zavoditi ova dokumenta i na koji način. I da je Pavkovićeve ta rečenica izgovorena, ta zajednička komanda. To je ono sve što ja znam da vam kažem. Ovde stvarno nema potpisa, nema komandanta zajedničke komande, zajednička komanda bi trebalo da ima komandanta, načelnika štaba, neke organe, pečat svoj, svoj delovodnik, jer kad se komanda oformi, ona sve to dobije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Stanite, molim vas. Dakle, dali ste nam jedno jednostavno lepo objašnjenje. Zajednička komanda zapravo znači Prištinski korpus, da li je to to?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: U Prištinskom korpusu se zavodila ova akta i oprativac iz Prištinskog korpusa na tim sastancima je vodio zapisnik, ja sam to rekao sada.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači svaki viši oficir, Jelić, Delić, bilo ko, automatski zna da budući da je to Pavkovićeve odluka da zajednička komanda zapravo znači Prištinski korpus.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne, oni nikad nisu mogli dobiti ovaj dokumenat da se piše dole zajednička komanda. Ako je Jelić, Delić ili ma ko trebalo da dobije neki dokumenat, on je trebalo da dobije dokumenat sa potpisom komandanta korpusa, a ne sa potpisom, ovako bez potpisa dole samo da piše zajednička komanda.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, možete li da mi pomognete? Da li se tu spominje dokument koji je svjedok gledao ili se tu radi o nekom drugom dokumentu?

TUŽILAC NAJS: Mislim da se radi o nekom drugom dokumentu.

SUDIJA BONOMI: Imamo li mi taj dokumenat ili iz ovoga proizilazi da postoje još drugi dokumenti zajedničke komande koje mi nemamo?

SUDIJA KVON: Prvo dokazni broj molim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je dokazni predmet 300, tabulator 356. Izvinjavam se što to nisam ranije rekao. Čuli ste dakle šta je rekao sudija Bonomi (Bonomy). Dokument u kom Pavković spominje zajedničku komandu. Kakav je to dokument, o čemu se radi u tom dokumentu, gde da ga tražimo?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Sva dokumentacija koja je zavedena u Prištinskom korpusu, ona se arhivira, nalazi se u arhivama.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koji to, koji? Vi ste nam da li jedno objašnjenje. I sada ispada da ste nam vi objasnili početak izraza "zajednička komanda". Znači Pavković je imao problem šta da napiše i onda je rekao, "ma hajde, napiši zajednička komanda". Ako vi možete da nam kažete gde da pronademo taj dokument onda ćemo da budemo u stanju da razrešimo taj problem sa zajedničkom komandom, jer ćemo da imamo u rukama taj prvi dokument. Dakle, kakav je to dokument, gde je?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja ne znam da postoji dokument o osnivanju zajedničke komande, kao dokument. Ali sad kad već tražite neki detalj, ja ću vam reći šta smo mi komentarisali, ja i Đaković, zašto je Pavković rekao da

je to zajednička komanda. Ako to nešto može da pomogne, ali to su samo naša nagađanja. Pošto mi nismo, vidimo da to nema elemente zajedničke komande, ali kad smo ja i Đaković o tome razgovarali, pa kaže, pa on misli da će se, da će to prerastu u neku zajedničku komandu i Pavković očekuje da on to bude. To je ovako diskusija neka koja je nekorektna možda sa naše strane ali bilo je i sad kad me vi, ovaj, insistirate, želeo sam i to da vam kažem, znači da stvarno o toj zajedničkoj komandi ja znam toliko koliko sam vam rekao.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, ja nisam baš sasvim shvatio to pitanje o dokumentu, jer svedok je u svom iskazu rekao da je taj izraz nastao u toku jednog razgovora. On nije rekao da je taj razgovor dokumentovan.

TUŽILAC NAJS: Ne, ali u tom razgovoru govorilo se o jednom dokumentu. Dakle, Pavković je u jednom trenutku dao uputstvo da se iskoristi taj izraz za taj dokument i ukoliko mi možemo da uđemo u trag tom dokumentu, onda možemo da vidimo u kolikoj se verziji ova priča poklapa sa svim drugim dokumentima na kojima se spominje to ime.

SUDIJA BONOMI: On je rekao da je Đaković napravio zapisnik nekog sastanka u MUP-u, da je pitao Pavkovića šta da radi sa tim zapisnikom, da li da ga pretoči u neko naređenje, a onda mu je Pavković rekao da pronađe neki broj u delovodniku. Znači postoji nekakav dokument.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tako je. Gospodine Kotur, shvatate li, možda ja nisam dobro formulisao svoje pitanje. Sudija od vas traži da nam vi identifikujete taj dokument za koji ste rekli da je na njega stavljen broj iz delovodnika kada je po prvi put na taj dokument, na neki dokument stavljen izraz "zajednička komanda".

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja ću još ... Možda nisam ... Možda niste razumeli moju, moje izlaganje. Zapisnik koji je napravljen na tom sastanku, zapisnik koji je napravljen, da ne ostane u svesci zabeležen tako i čemu on to služi, naređeno je da se pretoči u jedan dokumenat, kao dokumenat. Šta se na tom sastanku dogovorilo, šta je urađeno i tako dalje. I kad je pukovnik Đaković pitao Pavkovića šta sada da uradi da to pretoči u neki dokumenat i šta da radi, da li će se to zavoditi, da li to ima neku težinu, on mu je rekao, nađi jedan broj u delovodniku, zavedi, gore je bilo, naziv komanda Prištinskog korpusa, a kaže "šta da stavim dole", ovaj, "u potpisu tog

dokumenta”, kaže, “stavi zajednička komanda”. Ja vam ponovo govorim što je i tako se počelo voditi dokumenti sa sastanaka koordinacije. Inače od početnog dokumenta pa redom, svi oni imaju isti broj, osnovni isti broj, a podbrojevi su, samo zavisi da li je to prvi, drugi, 10 i li 50 sastanak bio. Znači to su isti dokumenti sa istog sastanka, sa istih takvih sastanaka, vodili se pod takvim brojem. Znači to je ono šta je na takvim sastancima dogovoreno, koordinirano, pretočeno u neki dokument ...

SUDIJA ROBINSON: Pukovniče, ko bi mogao sada da ima taj dokument? Taj prvi dokument koji ima reči “zajednička komanda”. Gde da ga tražimo?

TUŽILAC NAJS: Mi imamo zapisnik, mi smo dobili zapisnik. On pokriva period 1998. godine, samo to. Imam još jedno pitanje, u stvari, uz vašu dozvolu.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, gospodine Kotur, vi ne kažete da postoji neka razlika između zajedničke komande kao koncepta organa ili ideje u 1998. godini od Zajedničke komande koja je postojala 1999. godine, to je jedna te ista stvar koja se nastavila iz jedne godine u drugu.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja pogotovu 1999. godine nikada nisam ... Tek onda nisam ništa čuo o zajedničkoj komandi. Ja nisam bio na komandanom mestu u Prištinskom korpusu, tamo gde sam bio ja nikad ništa nisam čuo o zajedničkoj komandi, nikakav dokumenat mi nismo dobili od zajedničke komande u Đakovici kada ... Ja nisam bio komandant u Đakovici 1999. godine nego je bio pukovnik Veroljub Živković, ali ja ne znam da je on ijedan dokument dobio koji je potpisan sa Zajedničkom komandom. Mislim meni to nije poznato, nisam ja, nisam ja taj koji je primao poštu, ni taj koji je čitao poštu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, ostaćemo sada na ovoj temi, ali iz jednog drugog ugla.

SUDIJA KVON: Gospodine Najs, proverite, molim vas, dokazni broj ovog prošlog dokaznog predmeta. Rekli ste 300, tabulator 356.

TUŽILAC NAJS: To je D300.

SUDIJA KVON: A tabulator?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator 356. Dakle da pogledamo sada izjavu svedoka Canglinskog. Gospođa Diklić (Diklich) je zapravo u pravu. To je bilo poverljivo, a verovatno isti faktori u vezi sa zaštitom postoje, koji su postojali u vezi sa našom jučerašnjom temom, pa bih ja zatražio da se skine oznaka poverljivosti sa izjave kako bi sada mogli da je upotrebimo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ROBINSON: Odobrava se.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Ovaj dokument imamo samo na engleskom, neki detalji su redigovani, ali to sada nije važno, stavite to, molim vas, na grafoskop. To je dokazni predmet broj 98. Šestu stranu molim, donji desni ugao. Pročitaću vam tu samo nekoliko stvari. Dakle, Caglinski sada u izjavi koju je dao u martu 2000. godine kaže sledeće. Malo gore, molim. Kod mene je to šesta strana ali, ne ustvari paginacija je drugačija, izvinjavam se.

SUDIJA KVON: Šesta od 11.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, evo. Imamo dva različita primerka odštampana na različite načine. Dakle, ovde pri dnu stoji sledeće: "Kotur je napustio komisiju otprilike nekih 10 dana pre nego što je završena naša misija. Rekao mi je da je otišao zato što mu se nije sviđala politika u vezi sa celom tom stvari i da to nikuda ne vodi. Kotur i ja, obojica smo posumnjali da je pravi razlog to što smo se on i ja previše zblizili. Moj opšti utisak o Koturu je to da je on bio jedan efikasan, lojalan i patriotski srpski oficir. Međutim, on je prema nama bio veoma otvoren i dao nam je neke materijale koje nam verovatno nije trebalo da da. Konkretno, dao nam je kartu u razmeri 1:100.000 koja je kasnije korišćena u ofanzivi NATO, sa detaljima pozicija i jačine srpskih snaga u pograničnim područjima. Meni je bilo jasno da nam on te materijale daje bez ovlašćenja njegovih nadređenih". Vratimo se sada unazad, gospodine Kotur. Da li je možda realnost bila sledeća. Vama se nije svidelo da radite u vojsci koja je bila podvrgnuta onakvoj vrsti političke kontrole koja može da se vidi znači inscenira, koje smo videli, iz Perišićevog pisma i korišćenja zajedničke komande. Nije li u tome upravo istina?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne, nije to istina.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je onda tačno, iz ovih ili onih razloga da posle što ste se zblížili sa Caglinskim na jedan sasvim razumljiv način kao dvojica profesionalnih vojnika, da ste mu na kraju rekli više nego šta je trebalo da mu kažete? I da ste mu putem jedne karte dali više podataka nego šta je trebalo da mu date?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Gospodin Caglinski nije dobio ništa na karti, nijedan jedini podatak. Ono šta je Caglinski tražio, zamolio me da li može dobiti kartu prostora Kosova i Metohije sobzirom da one kojima mi raspoložemo karte, jer oni što imaju karte ne odovaraju našim kartama, pa se često dolazi do zabune prilikom informisanja o nekim incidentima i nekim situacijama. To je karta koja je njemu sklopljena, data potpuno prazna, jeste razmera 1:100.000 i to je po odobrenju komande korpusa, ja sam informisao komandu korpusa uvek šta traže, šta treba i da i se to da. I u tom cilju je ta karta data i to potpuno prazna karta. A to da smo ... Opet ova teza, da dam ja otišao zato što smo se zblížili, pa to ne stoji. Malopre smo čitali da je došlo 26 oficira potpuno profesionalaca koji znaju jezik i koji će samo taj posao raditi. I da nije više postojao tim Prištinskog korpusa nego tim armije, Treće armije na čelu koga je bio pukovnik Petković. I u tom timu sam ostao dalje i ja i rekao sam da sam, imam ovde i dokumenat gde sam, iz ambasade Francuske (France) kad je došao momenat ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja sam izneo naše dosadašnje dokaze, čuli smo, eto, vaš odgovor, a sada moramo da idemo dalje na sledeći deo ove iste izjave, molim vas da pogledamo sledeći paragraf. Pazite, važno je da imamo na umu da u ovoj izjavi Caglinski nije spomenuo to da ste vi njemu nešto rekli o izbacivanju Albanaca sa Kosova. On je to spomenuo tek kad je došao da svedoči ovde u sudnici. Prema tome, on vas u svojoj izjavi štiti. Međutim, posle toga on u svojoj izjavi kaže: "U neko vreme tokom njegovih poslednjih nedelja, izenadilo me je kada mi je Kotur u poverenju rekao kakav će biti predloženi manevarski plan operacije za eliminaciju OVK-a. To se dogodilo kada smo sedeli pred kartom Kosova. Kotur mi je pokazao da će operacija početi u području Vučitrna i da će cilj da bude da se OVK-a potisne prema zapadu, preko brda, prema području Glogovca (Gllgoc). I da se onda zaokruži silom koja će da odseče Glogovac i eliminiše one borce koji uspeju da pređu preko brda. I jednom kad se ta operacija završi, jedan drugi deo snaga radiće od zapada prema Podujevu i prisiliti OVK-a da se povuče nazad prema Mitrovici, pravo u ruke druge grupe srpskih snaga koje će čekati kod Mitrovice". I zatim, spominje se dalje Prizren putem Mališeva i Suve Reke

i takođe zahvat severno kroz Đakovicu i Peć. Pazite, ovo je dosta detaljan iskaz. Tačno je to da ste mi vi dali ovaj detaljan opis, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: To je potpuna laž i neistina. Prvo, ne znam otkud bi neko mogao ko ne pozna naš prostor Jugoslavije zapamtiti sve tako detalje, pa makar da je bio ne znam koliko taj Caglinski pametan. Pa zar ne bi bilo logično da sam mu nacrtao karti, pa dao gotovu nacrtanu kartu i kažem, "evo, to će biti plan", da sam imao tu nameru? I treće, ako je on već taj plan znao, zar on nije svog pretpostavljenog odmah izvestio da se zna šta će se desiti. Pa to je general Drevenkijević morao znati, pa to je Voker morao odmah znati, istog dana kada je to bilo. Pa ne bi on mene štiti niti je imao razloga. Njegov cilj i jeste to da dozna. Ja sam znao da je on obaveštajni oficir engleske vojske, to je on meni rekao da mu je to osnovno zanimanje i profesija. Ja njemu nikad nisam rekao šta sam ja, ovaj koje je moje zanimanje. Nikad, a kad bi se toliko zblížili, pa valjda bi mu rekao šta sam i koje je moje osnovno zanimanje. On pretpostavlja ... Vidite da tu ima nelogičnosti dosta, najlakše je nacrtati neko, na kartu oficiru, kulturnom i pametnom oficiru obrazovanom, nacrtati samo kartu i zaklopiti kartu i, evo, to ti je to. Koja je to priča da bi on kroz sto sela, objekata on to znao. To su konstrukcije koje je on naknadno naparvio i izneo samo ne znam iz kojeg razloga. Ja sam ove kolateralna šteta samo trebao da budem. Nije to istina, to je potpuna laž. Da li je njegov šef znao za to, general Drevenkijević? Da li je Voker znao za te planove? Morali bi znati sigurno. I to bi bilo već drugačije ponašanje verifikatora i već bi oni sigurno regovali na to. Ja znam, ovde u mojoj beležnici našao sam, on je dvadeseti, upisao sam da sam komandanta korpusa na kolegijumu informisao da sam 23. februara u Briselu (Brussels), NATO, Caglinski ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A znači imate sa sobom vašu beležnicu? Ona nije nama predata.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja je mogu sada vama dati, ali to nije beležnica koju sam ja vodio stalno. To je beležnica koju sam ja vodio, februar i do 10. marta 1999. godine, tačno završeno 9. marta 1999. godine, ova ovde beležnica koju sam ja vodio. I našao sam je u stvarima ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Kotur, možete li da smislite bilo kakav razlog zbog koga bi Caglinski sve ovo isfabrikovao? I rekao da opis ovog plana dolazi iz vaših usta?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: To treba njega da pitate, ja ne mogu da znam šta je Caglinski razmišljao, šta je očekivao. Možda je mislio da je on na ovom prostoru postigao mnogo više nego svi drugi pa je očekivao možda neka priznanja ili šta. Ja mislim da ja ne mogu da ulazim u njegovu glavu zašto je on to fabrikovao, zašto je on to tako se ponašao. Ja bih samo voleo znati gde je on te informacije dalje plasirao. Da li je to njegov pretpostavljeni znao za te informacije da postoji plan čišćenja Kosova. Ja o tom planu nikad nisam čuo, nisam ga ni video, a ne da ga ja prezentujem. Ja bih taj plan negde morao naći, imati i znati, on negde mora biti nacrtan.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine, govorite prebrzo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hajde da pogledamo sledeći paragraf.

SUDIJA KVON: Vidim gospodine Najs da svedok ima sa sobom neku beležnicu. Možemo li da saznamo kakva je to beležnica?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Ova beležnica koju ste maločas otvorili, pa je ponovo zatvorili. Rekli ste da se u njoj spominje sastanak sa Caglinskim. Možete li, molim vas, da otvorite i stavite na grafoskop stranu na kojoj se vidi zapisnik o sastanku sa Caglinskim?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Nije to zapis, to je moj jedan ... Jedna kratka zabeleška da bih upoznao komandanta 23. Gore piše: "Komandantu uručena protesna nota" i ovo šta sam ja radio i dole, u donjem redu piše: "Razgovor u Briselu", povlaka "NATO", povlaka, "Caglinski" o čemu sam ga hteo informisati, o čemu sam ja taj dan komandanta informisao. To je na ovom ovde ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pokažite nam.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: U "Briselu", povlaka "NATO", povlaka "Caglinski". Ovde piše gore 22. februar 1999. godine, komandant

prevodioci: Morate da govoriti sporije.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: To je sastanak kod komandanta korpusa u Prištini. I ovde sada kada je uručena protesna ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možete li da okrenete stranu sada?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ovo 24.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nismo uspeli to da pogledamo unapred, pa ne mogu sve da uradim, ali molim vas da nam pokažete belešku koja se odnosi na završetak vašeg rada u tom svojstvu. Šta tu piše? To je 9. mart.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: "Dva mrtva, jedan vodnik, jedan vojnik iz 53. graničnog bataljona. Akcije u Kačaniku i Bukošu se nastavljaju. Dovođenje 37. grupe ...

SUDIJA KVON: Molim vas da malo sporije čitate.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: "Dovođenje 37. grupe. Posredna popuna", povlaka, "ima problema, došlo je manje 70 graničara". Podvučeno to. Onda dole: "Sanacija", to je zadatak valjda od komandanta bio, "sanacija vanrednog događaja u 53. graničnom bataljonu".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sanacija, šta treba sanirati?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: "Sanacija vanrednog događaja". Znači događaj koji se desio, neprijatan događaj ...

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak. Gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Zbog transkripta biće neophodno da se sluša, a onda ponovo piše zapisnik. Jer strašno se mnogo preskače, verovatno zato što svedok govori brzo, ali, evo, na primer ovde, on kaže "došlo je manje 70 vojnika", a u transkriptu stoji "došlo 70 vojnika" i tako dalje. Mislim, sve se isečeno na parčiće u toku njegovg svedočenja. Jednostavno skrećem vam pažnju i želim to da kažem radi zapisnika.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Miloševiću. Gospodine, čuli ste tu primedbu. Molim vas da čitate sporije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači to je završetak vaše službe. Možete li da nam pročitate belešku, sporo pročitate belešku u kojoj se objašnjava kako to da je vaša služba u tom svojstvu završila?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja nemam tu belešku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači poslednja beleška je za 9. mart 1999. godine. Časni Sude, vi se sigurno sećate da je to jedna od beležnica u vezi sa kojom je ovo Pretresno veće uputilo formalni nalog vlastima da je pronađu. Recite nam gospodine Kotur gde se onda beležnica nalazila poslednjih nekoliko meseci. Da li je bila kod vas ili negde u arhivama?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Da vam samo nešto kažem o arhiviranju službenih beležnica. Službena beležnica ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne. Prvo odgovorite na moje pitanje. Gde se ta beležnica nalazila poslednjih nekoliko meseci?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Nalazila se kod mene.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je nekada bila u arhivu?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zašto ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Evo sad, hteo sam da vam to objasnim. Ovo su original radne beležnice, vidi se grb Jugoslavije, piše "Radna beležnica". Ako mogu da ostavim ovde na grafoskopu. Evo, to se vidi. Drugo, ova beležnica na poslednjoj strani ima ovakvo stanje i ovde piše: "Ova radna beležnica sadrži sto, u zagradi 100 listova, numerisanih od 1 do 200 i uvedena je u spisak izdatih beležnica pod rednim brojem" i vidite, nema rednog broja da je izdata i nema dole potpisa starešine koji je to izdao i zaveo ovu beležnicu. Znači ovo je beležnica koju sam ja koristio, ona je neoverena, nije zavedena pod rednim brojem i ne čuva se u arhivi. To je jedno. I ja sam je vodio, zato je vođena vidite, vrlo kratko, februar i do polovine, 9., do 10. marta 1999. godine. A inače radne beležnice koje su zavedene, one se moraju predati ili kad je popunite ili kad odlazite u prekomandu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Znači da onda za relevantan period postoji i neka službena Radna beležnica koja je predata u arhivu i još se u toj arhivi nalazi?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja sam, zato vam i objašnjavam ovo. Beležnice službene koje sam ja imao i koje su bile zavedene, one su predate 2000. godine Prištinskom korpusu kad sam ja otišao u prekomandu u Novosadski korpus. Te beležnice po materijalu koji reguliše o arhivskoj građi, stoji: "Službena beležnica se čuva u arhivi godinu dana po predaji, a posle godinu dana ti se materijali uništavaju". Tako da te službene beležnice koje

bilo koji starešina u vojsci imao i zavedena ja ovako kako sam ja pokazao, treba da budu zavedene, a to su ove original, one se posle godinu, godinu dana posle arhiviranja uništavaju tako da u ovom periodu, beležnice koje su vođene 1998. godine, 1999. godine sigurno su uništene, ali to postoji dokumentacija u arhivi. Ja sam pre dolaska ovde bio pozvan od organa bezbednosti, vojno bezbednosnih organa da dam izjavu o beležnici. Ja sam njima tu izjavu dao da su beležnice predate Prištinskom korpusu kad sam otišao u prekomandu 2000. godine. A prevrćući posle toga, to je bilo tri, četiri dana pred moj polazak ovamo, pošto sam se ja selio pet puta i nemam rešeno stambeno pitanje, beležnice, knjige, sveske neke privatne i neke druge koje imam, kad sam tražio šta imam od toga, da li imam nešto da sam slučajno nešto zapisao, uspeo sam naći ovu beležnicu. I našao sam je zato što nije bila zavedena i nisam je dužio i zato sam je vodio vrlo kratko vreme. E to je poreklo ove beležnice, gde je bila, zašto sam je našao i zašto nije bila zavedena, a sve zavedene beležnice objasnio sam kako se ...

SUDIJA BONOMI: Želim onda da vas pitam, otkuda vam ta beležnica? Kako ste vi nju uopšte dobili, ako je to službena beležnica koju treba registrovati svaki put kad se izdaje?

SVEDOK KOTUR: Mi imamo ove beležnice, mi dobijamo beležnice, ali ih ne registriramo dok ne počnemo da ih upotrebljavamo.

SUDIJA BONOMI: To znači da postoji više službenih jugoslovenskih beležnica koje nikad nisu registrovane, koje su korišćene, ispunjavane, a nikad nisu vraćene. Da li je to tačno?

SVEDOK KOTUR: Tačno je.

SUDIJA BONOMI: Pa zar vam se čini da je to zadovoljavajući način rada sa zvaničnom dokumentacijom?

SVEDOK KOTUR: Nije, ali nije se toliko vodilo računa, ali te beležnice nisu ... Više je bilo radi evidencije nego iz neke poverljivosti. Nije bilo ovde oznake poverljivosti i njeno čuvanje govori da je bila vrlo kratkog veka, godinu dana se čuva po arhiviranju. Znači nije neka dokumentacija koja podleže nekoj posebnoj proceduri i ostalo. Nije ovo prvi put da se vodi na ovakvim beležnicama, to čovek dobije neki notes li nešto, neki rokovnik i da nije čudo

da se i u takvim beležnicama vode takve stvari. Ali to svako vodi računa o toj svojoj dokumentaciji i to uništi ili neko za sebe zadrži. Ali nema tu nešto posebno. Mada nismo znali da će trebati ...

SUDIJA BONOMI: Hvala.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, molim da nam se beležnica da da je pregledamo.

SUDIJA KVON: Ali meni to još uvek nije jasno. Gospodine Kotur, ja sam shvatio da je ova beležnica koja se sada nalazi pred vama, beležnica koja nije službeno registrovana i to je razlog zbog koga je vi niste vratili vlastima. Ali tokom vaše službe vi ste se tom beležnicom koristili kao da je to vaša privatna beležnica. Da li sam to dobro shvatio? Zato što nije registrovana?

SVEDOK KOTUR: Dobro ste shvatili, tako je.

SUDIJA KVON: Tokom tog istog vremenskog perioda, da li ste takođe pravili i neke službene beleške odvojeno od ove beležnice u nekoj beležnici koja je bila registrovana?

SVEDOK KOTUR: U tom periodu nisam u drugim beležnicama pravio zabeleške.

SUDIJA KVON: Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS: Molim da nam se pokaže beležnica.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

TUŽILAC NAJS: Ne možemo, naravno, da je detaljno pregledamo, ali bilo bi dobro da je dobijemo.

SUDIJA ROBINSON: Molim da beležnicu predate tužiocu, a molim da je i mi pogledamo. Gospodine Najs, želeo sam da saznam od vas da li nameravate

da istražite okolnosti pod kojima je pukovnik smenjen sa položaja oficira za vezu?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, nameravam da govorim o tome. Ali idemo, dakle, opet na izjavu svedoka koju smo maločas gledali, to je izjava Caglinskog, pasus odmah posle onog koji smo gledali. Caglinski ovde kaže sledeće, ja ću to sada da vam pročitam. U paragrafu piše: "Kotur je smenjen kao oficir za vezu Vojske Jugoslavije i zamenio ga je pukovnik Petrović, a gospodin Ilija Branković zamenio je Lončara na čelu komisije za saradnju Savezne Republike Jugoslavije", i zatim Caglinski kaže sledeće: "Moj utisak o Brankoviću bio je da ga je Beograd poslao kako bi učvrstio odnose i komunikaciju između nas i Beograda. To je u potpunosti razbilo dobar radni odnos koji smo imali sa Lončarom i Koturom. Branković ne bi meni dolazio i insistirao da se uvek unapred pošalju obaveštenja o sastancima i o temama za sastanke". Da li je tačno to šta kaže Caglinski, da ste vi prestali da radite, a da su Petrović i Branković preuzeli te stvari od vas i Lončara?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne. General Lončar je i dalje ostao u saveznoj komisiji ...

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nije, nije dobro prevedeno ovo šta je rekao, šta je rekao Caglinski. Napisano je da je on poslat iz Beograda da zaoštiri odnose, da zaoštiri ove pregovore i odnose između njih i Beograda, a prevedeno mu je da učvrsti odnose, što je potpuno suprotno. Tako da on ne razume onda, ne može da komentariše nešto šta mu je potpuno suprotno objašnjeno. Ovde piše, da zaoštiri odnose, to je suština onoga što Caglinski kaže, a ne da učvrsti odnose.

SUDIJA ROBINSON: Da, tako stoji u engleskom. Dakle, molim sada svedoka da odgovori na pitanje. Dakle, rečeno je da je Branković poslat da zaoštiri odnose, a ne da ih učvrsti. Kakav je sada vaš odgovor na to?

SVEDOK KOTUR: Ja imam odgovor samo da je general Lončar ostao na svojoj dužnosti što je bio u saveznoj komisiji za odnose sa Verifikacionom misijom. Pukovnik Petrović je došao na čelo novog tima koji je napravljen između prištinskog i armijskog tima. Više nismo imali dva nego samo smo imali jedan tim i ja sam i dalje ostao u tome timu, ali nisam samo bio na

čelu toga tima. I treća situacija, general Branković je došao iz Generalštaba kao iz generalštabnog tima dole, da bi mogao lakše i brže koordinirati akcije da se ne mora potpisati dokumenat za Beograd da ide armija - Beograd, pa nazad. Znači nije on smenio Lončara, nije mene smenio, nisam ja smenjen sa dužnosti kao Petrović nego to je jedna sasvim nova organizacija sa novim ljudima i drugi odnosni koji su uspostavljeni. Znači Lončar je i dalje ostao na svome mestu i funkciji, sad njegov pomoćnik za vojna pitanja je bio praktično Branković koji je trebalo da kontaktira sa Lončarom, a Petrović je trebalo da kontaktira sve ove oficire za vezu u garnizonima i oficire za vezu u graničnim bataljonima, ono šta sam ja nekad radio i dostavljao Brankoviću tu informaciju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači Branković je onda preuzeo vaš posao?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Pa to bi se moglo reći da je Branković bio nešto što sam ... Nešto između ... Nešto što je nekad bio Lončar i ja, pa ... Što sam ja bio Lončaru pomoćnik, to je sad Branković došao da mu bude pomoćnik, jer ja sam bio na čelu i tima i bio pomoćnik Lončaru u saveznoj komisiji. A sada je došao Branković koji je trebalo Lončaru to da radi. Znači to je odnos naš bio, nije odnos smene ili nečeg drugoga nego stvaranje jedne nove organizacije da bi mogla odgovoriti adekvatno potrebama ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Stanite molim vas. Paragraf 75 Ločareve izjave. To nije dokazni predmet, to nije ušlo u spis u ovom Predmetu, ali želim da čujem vaš komentar. Paragraf 75, vi to imate čini mi se i u originalu, ja ću sada da vam pročitam engleski prevod, i tu stoji sledeće: "Ja ne smatram da me je zamenio general Ilija Branković. To sam čuo od Drevenkijeviča tokom njegovog svedočenja na televiziji u *Predmetu Milošević*. Ne znam da li je Šainović napravio neki sporazum sa Brankovićem, ali meni niko ništa nije rekao. Meni je Šainović rekao da je Branković došao da preuzme Koturovu funkciju, to je bilo negde već pred kraj misije. Konkretno Šainović je rekao da on dolazi da pojača tim i da bude glavni oficir za vojna pitanja. Kad je Branković došao, Kotur je ostao još neko vreme. Ja sam se jednom sastao sa Brankovićem. Branković je govorio dobar engleski jezik. Kotura sam znao dugo, znao sam da je dobar oficir i da, kad je reč o vojnim pitanjima, dobro radi svoj posao". Dakle, on ovde u ovom paragrafu kaže da je Šainović rekao da je Branković došao da preuzme vašu funkciju. Da li je to istina?

ADVOKAT KEJ: Na mom monitoru piše "posmatrati", a ne "preuzeti". Izvinjavam se, ovde na mom monitoru piše da je on došao da posmatra Koturovu funkciju.

TUŽILAC NAJS: Ali na mom monitoru piše da preuzme Koturovu funkciju. Ja gledam dokazni predmet. Paragraf 75, četvrti red.

SUDIJA ROBINSON: Da, tu piše da preuzme Koturovu funkciju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle on je došao tamo da preuzme vašu funkciju, zar ne?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja sam to malopre i rekao. Ja sam bio Lončarov pomoćnik za vojna pitanja i u isto vreme na čelu tima Prištinskog korpusa za odnose sa misijom. Sad je Lončaru za pomoćnika došao Branković, to je ta ... Nije više vođa tima armijskog sada, odnosno jednog tima, to je bio Petrović, to više nije radio Lončar nego je došao Branković, a Lončar je vodio tim. Ne Lončar nego, izvinjavam se ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Poslednje pitanje o ovome, stvarno moram da završim unakrsno ispitivanje. Caglini jasno daje do znanja da ste vi u vašoj uniformi posebnih jedinica koje ja bila tamo neuobičajena imali visoki autoritet na Kosovu, da su vas poštovali i bojali vas se ljudi i vašeg čina i viših činova od vas. Da li prihvatate takav opis? Dakle, tamo gde ste vi došli, ljudi su vas znali, poštovali, pa čak i bojali. Da li prihvatate taj opis?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Da su se mene neki ljudi bojali, to ne znam. I ne verujem. Da su me poznavali, ja sam dugo na prostoru Kosova i Metohije, to su me poznavali. Da sam načelnik roda najmasovnijeg u Prištinskom korpusu, to je 60 posto korpusa je rod pešadije, a čiji sam ja bio načelnik, to je tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači bez obzira na svu tu stručnost gospodine Kotur, činjenica je da ste morali da budete smenjeni zato jer su se ljudi na vlasti bojali, pogotovo Šainović, da ste se previše zblížili sa Caglinim i da ste mu dali previše informacija?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja nisam upoznat da je takva pozadina da ... Ja sam sve ovo što sam govorio da sam ovo znao. A o nekim drugim pozadinama sad to su, ja mislim nagađanja koja ne stoje. Ja ne verujem da to može tako da bude, jer stvarno ne mogu naći nijedan element. Znae šta,

samo da vam kažem. Ja nemam razloga ovde da govorim nešto drugačije ...

SUDIJA ROBINSON: Pukovniče, imate li vi bilo kakvo drugo objašnjenje za vašu smenu? Ne, ne, ako se ne radi o tome da su vaši nadređeni stekli nepovoljan utisak o vama zbog vaših dobrih odnosa sa Caglinskim, kako to onda drugačije može da se objasni?

SVEDOK KOTUR: Ja verovatno, možda su to prevodi ovde sada krivi, koliko čujem da se ne prevodim dobro, ja sam rekao da je došlo do reorganizacije naših timova za odnose sa Verifikacionom misijom i na šemi koju sam prikazao tako, samo ako je ovde da je ponovo pokažem i samo da vam kažem u čemu je sada ta razlika ...

SUDIJA ROBINSON: Znači to je bila posledica jedne reorganizacije, strukturalne reorganizacije?

SVEDOK KOTUR: U tim su došli svih 26 oficira koji su znali engleski jezik uključujući i Brankovića za koga ovde piše da je vrlo dobro govorio engleski, tečan jezik. Znači došli su ljudi koji mogu odgovoriti bolje svojim dužnostima nego mi do sada što smo radili. To je činjenica i ništa više.

SUDIJA ROBINSON: Ali uvek je bilo moguće organizovati svaku novu strukturu na taj način da vi zadržite svoj posao.

SVEDOK KOTUR: Ja sam ostao u timu i Petroviću sam pomogao oko njegove početne te dužnosti da uđe u taj posao, ali je to bio i kraj misije. Ja sam još 13. marta 1999. godine ispratio delegaciju Albanaca za Rambuje (Rambouillet), jer to mi je bila obaveza da odradim i da oni bezbedno i sigurno budu ukrcani u avion, jer recimo bilo je problema oko hapšenja Tačija (Hashim Thaqi), jer je poternica za njim raspisana i 13. marta sam ja, znači, još aktivno, znači neposredno učestvovao, a ovo sam još nekoliko dana pomagao Petroviću, a već ta jedno sedam dana, već 20. marta 1999. godine se misija povukla sa prostora Kosova i Metohije. Znači čitav ovaj proces je trajao još pet, šest dana, ovaj, bez moga mesta na čelu tog tima za odnose sa misijama ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Gospodine Najs, mislim da je sada došli vreme za našu pauzu. Idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Skrenuta mi je pažnja na jednu stranu transkripta. Gospodine Kotur, vi ste rekli da ste službene beležnice predali Prištinskom korpusu koje ste držali do 2000. godine, a kasnije ste, odgovarajući na pitanje sudije rekli da za taj period niste vodili službenu beležnicu. Dakle, recite nam koji je vaš odgovor vezan za period februar, mart, april, juni 1999. godine. Da li ste vi tada vodili ili niste vodili službenu beležnicu, radni beležnicu?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Mislim da je ovde bio nesporazum ili ja nisam dobro razumeo gospodina sudiju. On je mene pitao za ovo vreme dok sam vodio ovu beležnicu neobeleženu, nezavedenu, da li sam za to vreme vodio još neku drugu beležnicu, znači samo za februar i mart mesec. Ja sam mu rekao da nisam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A zašto niste vodili službenu, radnu beležnicu tokom tog kritičnog perioda?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Radna službena beležnica u tom periodu je bila ona koju sam sada vama predao. Da to nisam ubeležio u toj radnoj beležnici, ja bih ubeležio u onoj drugoj. Ja nisam paralelno vodio dve beležnice, jednu vodio, jednu nisam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači imate službenu radnu beležnicu, ali budući da nije zvanično zavedena već ste vi do nje došli na neki drugi način bez toga da ona bude zavedena, onda ste vi na osnovu toga je jednostavno zadržali, odnosno smatrali ste da možete da je zadržite. Da li je to tačno?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sude, u vezi sa radnom beležnicom, radi se o tome da je Sud tražio te beležnice, prvo nam je rečeno da ne mogu da se pronađu, a onda nam je kasnije rečeno da su takve radne beležnice možda uništene u skladu sa rutinskom procedurom, a mi smo onda skrenuli pažnju organima vlasti da ukoliko oni unište neku dokumentaciju, da onda mora da

postoji evidencija o tom uništavanju, međutim nama nisu dostavljeni nikakvi dokazi o tome da je ta dokumentacija uništena. Takođe vas podsećam da smo imali slične beležnice, odnosno da smo slične beležnice imali kod Sela i Odaka. Ali sada ću da pređem na jednu drugu temu. Molim da se svedoku sada dostavi dokazni predmet 143, da se jedan primerak stavi na grafoskop. Svedok Niki Peraj (Nike Peraj) koji je bio kapetan u vojsci je svedočio pred ovom Sudom. On je dao dve izjave odnosno dao je tri izjave i sve tri izjave su uvrštene u dokazni spis. Hteo bih da na brzinu pređemo preko ovih dokumentata. Molim da sada pogledamo paragraf 13 i BHS verzije i engleske verzije, paragrafi nose isti broj. Radi se o njegovoj prvoj izjavi koju je dao u aprilu 2000. godine, pogledajmo paragraf 13. Nik Peraj kaže sledeće: "Znam da je velika vojna operacija koja je sprovedena početkom maja 1999. godine na području *Mullah e Isufi* i na brdu Čabrat kod Đakovice, da je tom operacijom rukovodio pukovnik Vojske Jugoslavije Milan Kotur, a od strane MUP-a pukovnik Kovačević, a takođe i komandant rezervnog sastava major Nikola Mićunović iz Korenice (Korenice). Znam da je ovo najveća operacija koja je bila sprovedena u Đakovici. Mnogi civili su bili masakrirani, a znam da su ove tri osobe učestvovala, odnosno znam za to iz razloga što su oni komandovali vojnom operacijom na tom području". Da li je to tačno, gospodine Kotur? Radi se o jednoj veoma jednostavnoj tvrdnji, a takođe i o jednom događaju koji se pamti. Da li je to tačno?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Nije tačna tvrdnja ovoga Peraja za ovo šta je ovde izneo u ovoj svojoj izjavi. A operaciju u Đakovici u maju mesecu, ako je izvodio MUP ili major Nikola Mićunović, ja nikako nisam bio u to umešan, niti sam imao ikakve veze sa tom operacijom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas da sada pogledamo paragraf broj 30. On je ponudio sledeće objašnjenje u vezi Meje (Meja), ali da se podsetimo, gospodine Kotur. U Meji je ubijeno na stotine ljudi, a njihova tela su pronađena budući da su bila prebačena u Srbiju. Da li se sećate toga? Radi se o nečemu šta je poznato javnosti. Tela iz Meje su bila prebačena u Srbiju. Da li se sećate toga?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne znam da li su iz Meje, odakle, ali znam da je u grobnici koja je ekshumirana ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Niste zainteresovani odakle su došla ta tela koja su pronađena, završila u Batajnici i u Petrovom Selu? To vas ne zanima odakle su došla?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne, ne, niste me razumeli, niste me saslušali do kraja. Hoću reći da tela koja su ekshumirana u Batajnici, na osnovu dokumenata koja su kod njih nađena, govore da se radi o ljudima koji su sa prostora Meje. To sam hteo reći. Da to znam iz štampe, iz dokumentacije koja ... Iz štampe i koja je dosta o tome pisala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Pređimo sada na paragraf 30. Dakle, paragraf 30. Imajući na umu ove dve stvari, tu stoji: "Sećam se da tri ili četiri dana pre masakra u Meji, Nikola Mićunović, poznat i kao Dragan, da mi je on rekao da će dolina Caragoj da plati veoma visoku cenu. Ja sam odmah pomislio na ubistvo Milutina Praščevića koje je počinjeno 20. aprila 1999. godine u Meji. Praščević je bio načelnik Državne bezbednosti u Đakovici, zajedno sa njim još četvoro ljudi je bilo ubijeno. Jedan od njih je bio Šefćetov (Shefqet) brat, brat lokanog policajca iz sela Ratiš (Ratish), a njegov brat je počinio zločine u Meji 27. aprila. Milutin Praščević je bio kum Nikole Mićunovića", a zatim u paragrafu 33, ove prve izjave koju je svedok dao, stoji sledeće: "Nikola Mićunović poznat kao Dragan i Milan Kotur i Kovačević su glavni odgovorni ljudi za masakre u Meji i Korenici. Oni su planirali i sproveli čitavu tu operaciju". Koje je vaše bilo učešće u operaciji Meja, u kom delu ste učestvovali, gospodine Kotur?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja u ni jednom delu operacije u Meji nisam učestvovao, sem u MUP-u dva ili tri dana ranije kada je dogovoreno da se izvrši čišćenje terena na prostoru takozvane Reke (Reke), da bi to MUP uradio u cilju obezbeđenja naših snaga koje su se nalazile severno, odnosno istočno i zapadno od prostora Reke, da bi obezbedili svoje položaje postavila se blokada tih rejona i učestvovanje jedne naše jedinice u pretresu tog terena, jer nije MUP imao dovoljno snaga za to. To je ono šta je dogovoreno, a odobravanje upotrebe tih snaga za čišćenje je od strane IKM-a je bilo od načelnika štaba korpusa, pukovnika Živanović Veroljuba.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Čišćenje rezultata masakra, 300 ili više muškaraca, je li to?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne to.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ili se radi o čišćenju posle borbe sa pripadnicima OVK-a, a koji su svi ubijeni tokom borbe u kojoj nije bilo nikakvih žrtava sa srpske strane. O čemu se radi?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ta operacija, vojska ni u jednom momentu nije učestvovala u nekim nedozvoljenim radnjama. To jest prilikom pokušaja kopnenog prodora sa prostora Albanije na Košar (Koshare) i Junik (Junik), na prostoru Đakovice, na tom širem prostoru Đakovice oglasile su se terorističke snage da bi potpomogli snagama koje sa prostora Albanije napadaju prema Juniku, dakle. I bilo je potrebe da se taj prostor od terorističkih snaga očisti. To je radio MUP, to je operacija bila MUP-a gde je vojska svoje snage koje je imala u blizini ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Stanite na trenutak. Mi vidimo šta je Peraj rekao u prvoj izjavi. Pogledaćemo i njegovu drugu izjavu, ali pre nego što to uradimo, da li vi sada dozvoljavate mogućnost da je počinjen masakr nevinih ljudi, da je to počinio MUP ili ipak kažete da je čitava operacija jednostavno bila jedna opravdana antiteroristička akcija? Recite.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Operacija je bila opravdana sa stanovišta ovoga što sam govorio malopre, ali ako je bilo toga masakra, to nije nikako ni bio cilj operacije, ono šta je vojska preduzimala, niti je ona učestvovala u nekakvom masakru. To je jedno. A što se tiče Peraja i ove njegove izjave. Ova izjava u celini, ovo što je on ovde govorio, to ne može da pred ... To nema veze sa onim šta se dešavalo. Ovde ima masu stvari koje izmišlja, masa stvari koja je kontradiktorna, od dolaska neke brigade iz Republike Srpske, sa oznakam srpskim gde je komandant te brigade Vuković, pukovnik koji je ovde kod vas svedočio, on je komandant bataljona i to iz 549. brigade, o nekih 170 tenkova gde je Lazarević sa tom operacijom ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Stanite na trenutak, molim vas.

SUDIJA ROBINSON: Molim da svedok sporije govori.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste se vi pripremili za ovo svedočenje tako što ste razmotrili iskaz Peraja i njegovu izjavu i ako tokom glavnog ispitivanja to uopšte nije spomenuto? Sada bih hteo da pređemo na njegovu drugu izjavu. Evo po jedan primerak za svedoka na BHS verziji, molim da se jedan primerak stavi na grafoskop, a sada bih hteo da pređemo na paragraf 47. Molim da se dokument stavi na grafoskop, ovo je izjava koja je data kasnije, 2001. godine od 12 do 15. februara. Kapetan vaše vojske je dao sledeće objašnjenje u paragrafu 47. Radi se o sastanku sa Stojanovićem na kome se on obratio Mićunoviću, Kovačeviću i gde im je naredio operaciju u dolini

Caragoj gde je barem 100 glava eliminisano, to znači ljudskih glava i gde su sve kuće spaljene kao odmazda zbog ubistva Praščevića. Molim da sada pogledamo šta stoji u paragrafu 52. U paragrafu 52 stoji da je Đošan, da je komandant njegove jedinice, da se on nije složio sa tom operacijom i da je on pokušao da uhapsi Mićunovića, međutim mislim da je Mićunović proveo samo tri dana u zatvoru. Sada mislim da vidimo šta piše u paragrafu 58. Evo šta je svedok rekao o ovome, a tiče se vas. Tu stoji: "Pukovnik Milan Kotur, nije bio na nezvaničnom sastanku u vezi sa incidentom u Meji, ali je već bio stigao u Đakovicu sa Lazarevićevim štabom". Da li je u pravu kada to kaže? Izvolite.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Prvo ovde u 52 paragrafu, kaže general Lazarević, niste čitali sve, a radi korektnosti to želim da uradim. "General Lazarević, Goran Jeftović, Novica Stanković i drugi niži oficiri su nedelju dana nakon operacije u Korenici i Meji pohvaljeni ...

SUDIJA ROBINSON: Molim vas da čitate sporije.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: "Pohvaljeni za način na koji su je izveli. Novica Stanković je bio zamenik komandanta artiljerijsko raketne brigade Prištinskog korpusa u Đakovici, Miloša Đošana. Đošan nije odobravao operaciju u Korenici i Meji, pa je uhapsio Mićunovića zbog njegovog udela u njoj. Međutim Mićunović je u zatvoru ostao samo tri dana. Za hapšenje Mićunovića čuo sam od njegovog brata Ace Mićunovića koji je bio vodnik u Vojski Jugoslavije u Đakovici. Mićunović je pušten zahvaljujući ličnoj intervenciji Vojislava Šešelja i Željka Ražnatovića zvanog 'Arkan'. Ne znam na kom nivou, možda političkom. To mi je rekao Sergej Perović". Gospodine Najs, sve ovo ovde u ovoj, 52. paragrafu koji ste vi citirali, to je potpuno jedna laž i izmišljotina. I obraložiću kako. Po pohvaljenima i nagrađenima nema govora. General Lazarević nije uopšte bio u Đakovici. Hapšenje Mićunovića ... Mićunovića niko nikad nije uhapsio. Makar ja bih to čuo. Da se on pusti iz zatvora, da je intervenisao Šešelj i Arkan, pa to su tolike izmišljotine i gluposti da to stvarno ne može da istrpi ni malu proveru. Ovo ne možete nigde naći, niti ćete ikad naći ono šta stoji u ovoj tački 52. I to je Peraj Nika izgovorio kao što je inače većina njegove izjave u tom stilu, nagadanju i pričanju koje nema veze sa istinom. Nego to je njegovo, samo da vam kažem ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Kotur, vi dajete nama duge odgovore i zbog toga ovo traje duže nego šta sam nameravao. Molim vas da budete kratki u svojim odgovorima. Poslušajte pitanje. Ako vi kažete da sve ovo nije istina, uprkos tome mora da postoji neko objašnjenje u vezi onog velikog broja tela koja su pronađena u Meji, a koja su onda prebačena na ono mesto pri dnu doline. I mora da postoji neko objašnjenje kako su oni izgubili život. Da li vi možete da nam kažete gde možemo da nađemo neki zvaničan izveštaj koji se bavi time, bilo da se radi o vojnom izveštaju ili izveštaju MUP-a ili i jednom i drugom?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja ću vama reći ono šta znam i koliko znam. Ali samo vas upozoravam, hoću da da vas upozorim, ne da upozorim nego da vam samo kažem da izjava generala ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Kotur, postavio sam vam pitanje i bio bih vam zahvalan ukoliko biste odgovorili na to pitanje. Recite nam, gde možemo da nađemo neki zvanični dokument, bilo Vojske Jugoslavije ili MUP-a? Budući da ste vi bili dežurni tada u aprilu mesecu, ne možemo da nađemo neku zvaničnu evidenciju o onome šta ste vi radili u aprilu mesecu kada se desio jedan od najozbiljnijih masakra pojedinaca na Kosovu. Dok razmišljate o tome, reći ću vam da smo mi naravno od organa vlasti tražili da nam prosledi ratni dnevnik Prištinskog korpusa, komande Prištinskog korpusa. Naravno radi se o dokumentu koji nikada ne bi bio uništen, međutim nama taj dokument nikada nije bio dostavljen. Vi nam sada recite gde je evidencija o onome šta ste vi i vaši vojnici radili u vreme kada su ovi ljudi izgubili život, recite nam?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Dobro ste vi to rekli, vodi se operativni dnevnik u jedinicama i ako nešto ima, onda ima u tim operativnim dnevnicima. Svaka jedinica ranga bataljona i više, vodi dokument operativni dnevnik. I u tim dnevnicima se unose svi, najznačajniji događaji u toku dana pa bi se uneli i ovi događaji gde su angažovane jedinice vojske i šta su radile. Ali pošto ste vi meni pročitali paragraf, ja sad moram samo da odgovorim prethodno, odgovoriću ja na ovo pitanje, ali prethodno hoću reći ovo šta ste rekli da je Stojanović naredio, samo da vidim u kom paragrafu je ... Da ode 100 glava ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je bilo u paragrafu 47, ali ja nemam neograničeno vreme na raspolaganju. Molim samo jedan komentar u vezi sa tih 100 glava.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Da je naredio Stojanović Mićunoviću i Kovačeviću da izvedu jednu operaciju u dolini Caragoj gde je za odmazdu Praščevića trebalo eliminisati barem 100 glava. Ja nemam pojma ko je šta rekao, ja sa njima nisam kontaktirao, ali da je Stojanović po svojoj dužnosti funkciji, on nije uopšte mogao da naređuje ni Mićunoviću, ni Kovačeviću, jer Stojanović je bio samo načelnik organa bezbednosti u našem korpusu. A njegov saradnik tog organa bezbednosti bio je jedan, od jednih i Nik Peraj. I Nik Peraj da bi verovatno opravdao to neko svoje ponašanje i da bi napravio sebi neku legendu i mogao opstati među svojim narodima, on iznosi ovde sve što zna i ne zna i ko mu šta god kaže, on piše... Onda, ja samo hoću govoriti o ovoj operaciji što ste me pitali. Operacija koje je planirana da se izvede u trajanju od dva dana, 27. i 28. aprila. Tu je operaciju izveo MUP Đakovice uz deo Vojske Jugoslavije. Dao vojske koji je učestvovao u toj operaciji, ali ja sam, pošto tražite kratko, ja sad ne idem zašto smo to uradili, ja sam ukratko samo rekao da se eliminišu između naših položaja terorističke snage i pošto MUP nije imao dovoljno snaga za pretres terena, oni su pitali da mi imamo deo snaga koji može u tome da učestvuje. Mi smo ... Od naših snaga učestvovala je samo, ja mislim da je učestvovala 63. padobranska brigada, negde 30, 40 ljudi. I to dobro znam zato što se tražilo da ide, pošto su to profesionalci vojnici, a mi smo ... Da idu po terenu koji je nasloženiji, znači pošumljenom delu terena. Ta operacija ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A koja je bila vaša uloga u svemu tome?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Nisam ja imao ulogu tamo. Ja sam imao ulogu samo što sam dogovorio u MUP-u da vojska, da treba i vojska da učestvuje u koordinaciji sa MUP-om, jer MUP nije ni nama potčinjen, ja sam taj dan bio na koordinaciji MUP-a ispred isturenog komandanog mesta koje je bilo u Đakovici. A komandant tog mesta koji je imao pravo da odobri akciju, odobri upotrebu vojske i naredi, to je načelnik štaba korpusa, generala Lazarevića zamenik, pukovnik Živanović. Živković, pardon, Veroljub. I nikad Peraj i nigde, ne zna ni ko je bio na komandnom mestu. Čak kaže on je bio na tom komandnom mestu i video Lazarevića i Jevtovića. Pa nije Lazarević i Živković jednaki ljudi ... I Peraj kad bi to znao i kad bi to bila istina, on bi rekao ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Stanite, stanite, molim vas. Sada ste nam rekli puno detalja o toj operaciji, ali recite nam šta ste vi radili tih dana, 27. i 28. aprila. Sad znamo da vi niste bili umešani, ali recite nam šta ste vi radili?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja sam ... Moje angažovanje je bilo u 125. motorizovanoj brigadi, a to je brigada koja je branila prostor sa Košara dole prema Juniku. U toj brigadi je bilo prilično problema, bilo je i velikih gubitaka i to je brigada koja je najveće gubitke pretrpela u toku NATO bombardovanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, to je ono šta ste vi radili 27. A zašto ste onda juče lagali Sudu kada ste rekli da se ne sećate šta ste radili 27, a to je bilo jedno od prvih mojih pitanja?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Nisam ja lagao Sud nego vi ste ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Niste?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Nego vi ste rekli 27 i ja nisam mogao da se setim 27. Posle sam, kada sam shvatio o čemu se ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Onda ste se setili.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne, ne vi možete ... Komentarišete, jer ja nisam u toj priči i nemam nijedan razlog da drugačije iznosim i ja vam to iznosim, ako hoćete da imate koristi ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da sada pogledamo paragraf 58 ...

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ako hoćete tako da postupate onda nije korektno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hteo bih da vidite šta gospodin Peraj kaže o vama u paragrafu 58 i 60. U paragrafu 58 stoji sledeće: "Pukovnik Milan Kotur nije bio na nezvaničnom sastanku u vezi sa događajima u Meji, ali je već bio stigao sa komandom Lazarevića u Đakovicu", to sam već obradili, izvinjavam se. Zatim kaže da ste vi bili na Komandnom mestu kod katoličke crkve severozapadno od sela Osek Hilja (Osek Hyle) i da ste tamo imali veoma jasan pogled na dolinu Caragoj kako bi se upavljalo operacijom Meja. Da li je on u pravu u vezi toga šta tvrdi, da ste bili kod katoličke crkve?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Nije u pravu da sam imao komandno mesto.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste bili u katoličkoj crkvi?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Da li ste bili tamo? Ja i ne znam gde je ta katolička crkva kod Osek Hilje. Ja i ne znam da tamo ima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sva ova razmeštanja će se videti u ratnom dnevniku i u drugim dokumentima iz tog vremena, zar ne, gospodine Kotur? I ne postoji nijedan razlog zbog čega taj materijal ne bi trebalo da bude nama dostavljen, zar ne? Da završimo sa onim šta je gospodin Peraj rekao u paragrafu 60, dakle deo koji se odnosi na vas. On kaže da je posle operacije 28. video, otišao, odnosno video je dolinu Caragoj kako ... Otišao ... Odnosno hteo je da vidi da li se još šta desilo njegovoj kući i kući njegovog svekra i svekrve, dobio je dozvolu da ode u Ramoc (Ramoc) i da ju je dobio od Lazarevića i Jevtovića iz komande u Đakovici. Da li vi kažete da su svi ovi detalji izmišljeni. Pa je li to tvrdite?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Prvo, ovaj detalj da je Lazarević bio u Đakovici potpuno je izmišljen i zato vam govorim, ako on ne zna koje general Lazarević, Peraj, ja onda ne znam otkud se njemu može verovati ovo drugo šta priča. A kaže da je bio u štabu u Đakovici, od Lazarevića, dobio od generala Jvetovića dozvolu da ide u selo Ramoč. Mislim to je potpuno jedna laž, jer je Lazarević ... Ja vam ponovo kažem na IKM-u u Đakovici bio Lazarević možda jedanput došao ili dva puta i tako za celo vreme rata, ali njegov zamenik, pukovnik Živanović Veroljub je bio, Živković Veroljub, pardon bio je na IKM-u kao komandant IKM-a. I nikakav Lazarević i nikakav ... Jevtović je bio u štabu, ali o Lazareviću i kad govorimo o takvoj ličnosti nekoj kao što je komandant korpusa i da to on govori da je tamo bio, to vam ja ovde tvrdim 100 posto da je to potpuna laž. I zato vam ja to kažem, ovaj, a može se utvrditi gde je Lazarević bio 27. ili 28. ili ne znam ja kog dana. To ne može, u operativnom dnevniku koji vodi komanda korpusa u odsutnosti komandanta ili da je negde odsutan, to stoji, mora da stoji. I zato vam kažem da je ovo sve ovde šta je Peraj ispričao, da to nema blage veze.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, zamolio bih da pređemo na privatnu sednicu na nekoliko trenutaka.

SUDIJA ROBINSON: Da, preći ćemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

sekretar: Sada smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ROBINSON: Privatna sednica održana je kako bi se zaštitila bezbednost jednog svedoka.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da ništa neću da stavim na grafoskop. Samo ću da pročitam tri ili četiri paragrafa, odnosno delove tih paragrafa. I mogu da kažem o kojim se brojevima paragrafa radi. Gospodine Kotur, jedan bivši vojnik Vojske Jugoslavije ovde kaže dve stvari o kojima želim da čujem vaše komentare. Prvo, u paragrafu 34 on kaže da je jedanput Pavković održao govor u Prištini, verovatno za podizanje morala i da je tokom tog govora rekao da čim prve bombe NATO padnu na Kosovo, sada citiram "treba da očistimo pozadinu od Albanaca". To može da se protumači na taj način da to znači da se otarasimo svih Albanaca. Da li je vama poznat bilo kakav govor ili istupanje Pavkovića tokom koga je nešto slično rečeno?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja ne znam za takav govor Pavkovića. Možda je on u bataljonu policije kad je obilazio jedinice ili negde ovako, da je to rekao pred njima kao policajcima iz nekih razloga, ali ja stvarno ne znam, jer ja nisam bio prisutan da je Pavković držao takvu vrstu govora.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragrafi od 40 do 42, rezimirajući njihov sadržaj. Jedan vojnik kaže sledeće. Posle početka sukoba sa NATO odnosno u aprilu 1999. godine, on je dobi uputstva, neću da identifikujem od kojeg komadanta da očisti jedan kraj od Albanaca i da ih sve pošalje prema Korenici, jer ih tamo čeka MUP sa popisom imena terorista. Svedok objašnjava da je njemu bilo jasno da je to tek izgovor i da je svrha te operacije bila da se očitste sva ta sela. Pročitaću sada sledeći paragraf i tražim vaš komentar. On kaže da su sledeće jedinice učestvovala u toj operaciji: 63. padobranska brigada, deo 52. bataljona vojne policije i Posebne jedinice policije. Prvo selo koje je blokirano i gde je počelo čišćenje, bilo je Dobrić (Dobriq). Operacija je započela u 6.00 i trajala dva dana sve do sutradan u 17.00 ili 18.00. Ovaj vojnik objašnjava da su oni prošli kroz nekoliko sela. Kaže: "Teško je reći kroz koliko samo sela prošli, jer ponekad bismo naišli na četiri kuće, ponekad na 20, ponekad na 40". Ali ne treba da brojite sela da biste znali njihova imena. To je područje bilo pretežno katoličko i išli su širinom otprilike tri kilometra. Posebne jedinice policije na desnoj strani, a jedna druga grupa koju neću da spomenem na otvorenoj sednici u sredini i na levoj strani". Da li je ovaj opis ovog vojnika te operacije koje se vi sada sećate tačan?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Delom je tačan, ali o ciljevima to šta priča i zašto, to nije tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koji deo je tačan?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Tačan je da su učestvovalе jedinice vojske i Posebne jedinice policije u toj akciji. Ali ovo, da ima tamo spiskovi, da se tera, to ja ne znam ko je to njima mogao da kaže. To bi trebalo njihov komandir da objasni otkud njemu tako nešto. Ili komandant, ja ne znam koji je, ja mislim da je tu bila locirana samo jedna jedinica ranga čete od 52. bataljona vojne policije. Da nije to bio bataljon policije, on je bio na komandnom mestu sa Lazarevićem i Pavkovićem koji su njega obezbeđivali i da je to bio samo jedan mali deo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vi prihvatate onda tvrdnju da je postojala operacija da se ljudi proteraju niz tu dolinu sa zapada prema istoku koju su zajedno sproveli vojska i policija?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne. Niti je takva zamisao bila niti je to bio zadatak.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U paragrafu 42 istog dokumenta stoji sledeće: "Tokom ove operacije naišli smo samo na civile. Ponekad smo došli u sela koja su već bila prazna zato što su civili verovatno videli dim i čuli mitraljeze i pobegli". On zatim objašnjava da je minobacački vod bio nekih tri do četiri kilometara unazad u slučaju da dođe do kontakta sa OVK-a. Ali autor izjave dalje objašnjava "da su stotine albanskih civila proterani prvog dana i pošto su proterani, kuće su im spaljene". U skladu sa naređenjem koje je dato. Da li je tačno da su stotine kuća zapaljene?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja nemam takve informacije i saznanja da su zapaljene kuće sve ili stotine kako vi to kažete.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, da li su neke kuće zapaljene?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Verovatno jesu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zašto? Zašto se pale kuće, gospodine Kotur?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Kad kažem "paliti", mislim u slučaju borbenih dejstava su zapaljene, a ne da se pale namerno ovako. Inače ja nisam učestvovao u toj operaciji da bih sada mogao reći koliko je kuća zapaljeno, šta je zapaljeno, ali na stotine kuća to ne stoji. Sigurno to ne stoji. Pošto je učestvovao MUP možda je MUP radio nešto šta je ne znam, ali ja ne znam da je vojska uopšte palila kuće, da je to radila. Mislim da izjava ta ne stoji što se tiče vojske.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gledajte, gospodine Kotur. Kad je reč o Meji, postoji ogromna količina dokaza što vi znate koji potiču od organizacija poput Hjuman rajts voč (Human Rights Watch), od prikupljanja izjava svedoka, od svedoka koje smo mi ovde pozvali da svedoče i činjenica da su leševi pronađeni u Batajnici kad je reč o Meji i dvojica vojnika koji su opisali šta se dogodilo i rekli da se radilo o etničkom čišćenju putem masovnih ubistava. To je istina zar ne? To je ono šta se dogodilo u Meji. To je bio napad kao odmazda putem kojeg je sprovedno etničko čišćenje uz masovna ubistva.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja to ne prihvatam iz prostog razloga što ta akcija nije imala taj cilj, a ako se desilo na kraju akcije nešto onda to nije bilo ni planski, niti smo mi bili upoznati o nekim detaljima.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, postaviću nekoliko pitanja i o beležnici koju smo uspeli da do sada vidimo, znam da nemamo mnogo vremena, ali mislim da bi Sud trebalo da to čuje.

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA KVON: Gospodine Najs, druga izjava Nika Peraja, da li je to već uvršteno u spis?

TUŽILAC NAJS: Da.

SUDIJA KVON: Pod istim brojem, 143?

TUŽILAC NAJS: Prema našoj evidenciji, da. Ustvari postoje tri izjave, poslednja, treća izjava sadrži samo neke ispravke.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, podsećaju me da ste vi sada iskoristili gotovo 100 posto vremena koje je potrošio optuženi.

TUŽILAC NAJS: Da, znam to, ali Pretresno veće sigurno ima na umu o kojim smo temama govorili i kakvi su odgovori dati. Kad je reč o ovom konkretnom dokumentu, to je dokument koji smo mi pokušali da pronađemo još jako davno.

SUDIJA BONOMI: Ali vi sada dolazite u situaciju u kojoj će da bude gotovo nemoguće da ispoštujete nalog koji vam je dat u vezi sa vremenom.

TUŽILAC NAJS: Da, biće teško, mi znamo da je to problem.

SUDIJA BONOMI: Ali meni se čini da je to nemoguće ukoliko nastavite sa ovako dugim unakrsnim ispitivanjem.

TUŽILAC NAJS: Ja sam, naravno, u rukama Suda, do izvesne mere. Molim Sud da razume poteškoće sa kojima smo suočeni kada unapred ne dobijamo izjave i materijale na osnovu kojih bi mogli da znamo šta će da bude izneto u svedočenju. Ovo je dokument koji će možda da bude od interesa za Pretresnom veću... Ne znam. Mi smo sada pogledali nekoliko beležaka i šta sada da radimo, da li da to samo ostavimo po strani ili tražimo da se to sve prevedem, pa da se onda to podeli učesnicima u postupku kasnije kada svedok neće više o tome da govori ili da jednostavno odustanemo od postavljanja bilo kavih pitanja. Meni se čini da kada postoji takva količina vremena, materijala nastalog u predmetno vreme da bi Pretresno veće to trebalo da interesuje.

SUDIJA BONOMI: Da, to je tačno, međutim ovde se radi o jednom širem strateškom pitanju, ne radi se jednostavno o ovoj konkretnoj temi o kojoj ćete vi sada da unakrsno ispitujete. Vi jednostavno morate uopšteno da razmislite o tome kako ćete da vodite unakrsno ispitivanje, ukoliko želite da budete od pomoći Pretresnom veću i ukoliko želite da ispoštujete nalog Pretresnog veća.

TUŽILAC NAJS: Mi smo uvek želeli da ispunjavamo sve rokove koje nam je Sud zadao, pa čak i da ih prebacimo, ali kad dobijemo ovakve dokaze u svoje ruke, bilo bi potpuno pogrešno da njega ne ispitujemo o dokazima u vezi sa Mejom koji njega impliciraju u toj stvari, iako on nije o tome govorio u glavnom ispitivanju.

SUDIJA ROBINSON: Koliko vam vremena još treba?

TUŽILAC NAJS: Samo trenutak. Nekoliko uopštenih pitanja koja proizlaze iz beležnice.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se kopija da optuženom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nemamo nikakvu kopiju, samo tu beležnicu. Gospodine Kotur, vaša beležnica pokazuje da ste tokom celog relevantnog perioda prikupljali rezerviste. U jednom trenutku čak 600 njih. Tu se ne radi o rotaciji nego o pripremi za rat. To se radilo krajem marta i to je bilo u suprotnosti sa sporazumom. Tačno?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Mi kako smo tumačili sporazum koji je potpisan, nije bilo u suprotnosti, a tačno je da su rezervisti dolazili da bi se vršila obuka rezervista. Ja sam juče počeo u mom izlaganju, ali nisam ga završio do kraja, procenu koju je komanda korpusa u martu mesecu izvršila o broju takozvane OVK-a pod oružjem u broju sela koja su obuhvaćena borbenim dejstvima, po našem operativno-taktičkom položaju koji je procenjen kao vrlo nepovoljan i komanda korpusa je zahvaljujući takvoj proceni, a imajući u vidu, ja ću vam samo reći dokument koji je potpisao ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dozvolite mi da prekinem svedoka. Imam dva pitanja za njega. Prvo, molim da se dokument ostavi ovde kako bi mogao da se prevede. I onda ćemo kasnije da vidimo, da li je to dobar potencijalni dokazni predmet, a sada pogledajte samo ovu belešku, molim poslužitelja da svedoku pokaže ove dve beleške. Želim da ih svedok pročita i da nam ih protumači.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ovo? "Pretres terena južno od Junika. Učestvovanje u blokadi terorističke grupe. Nema promene u pokretljivosti. Plan vežbi nisam dobio, to vi tražite. Kurs komandira odeljenja - metodski ne drži se", skraćeno, "ne drži. Menjanje komandi borbenih grupa se ne sme dozvoliti".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Stanimo ovde. Jeste li vi pročitali "pretres terena"? Pročitajte, molim vas, ponovo taj deo gde to piše.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: "Pretres terena".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, sada vas molim ovu drugu belešku koju sam vam označio.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: "Selo Damjane (Damjan) fotografisano". Borbena grupa 3, na silu. Selo Nekodim (Nekodim) kod Uroševca, eksplozija. Prihvat rezervista i njihovo informisanje. Plan obmanjivanja".

TUŽILAC NAJS: Stanite. Čini mi se da ipak to ne možemo da uradimo ukoliko nemamo više vremena i bez paralelnih dokumenata, moramo da imamo fotokopije da i ostali to mogu da prate i zato vas molim da se dokument ostavi ovde, da se prevedu i onda kasnije možemo da govorimo o tome, može li to da postane dokazni predmet.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Najs. Gospodine Miloševiću, imate li dodatnih pitanja?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Imam, gospodine Robinson (Robinson).

DODATNO ISPITIVANJE : OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pukovniče Kotur, molim vas da uzmete ovaj dokument koji vam je stavio na raspolaganje gospodin Najs, a koji nosi naziv "Dnevni operativni izveštaj", to je 15. januar 1999. godine, Generalštab Vojske Jugoslavije, Sektor za operativne poslove. Da li imate taj dokument?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne, nije kod mene taj dokumenat. Vraćen je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim da se da svedoku.

SUDIJA ROBINSON: 1999. godina, ne 1991. godina. Tako je ušlo u transkript.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja verujem da sam rekao 1999. godina, ali možda sam napravio lapsus, ne znam.

SUDIJA KVON: Za potrebe zapisnika, ovo je dokazni predmet 934.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste sad dobili?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte ovu stranu 2, tačku 8 pod 4, jer se to jedino odnosi na Treću armiju.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ne, ne, nije to, dobio sam neki pogrešan dokumenat, ovo je, 10. marta sam dobio neki dokumenat. Ja sam tek sad video. Sad ga imam. Koju tačku da pogledam samo?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tačku 8 pod 4 i samo ovaj deo gde piše Treća armija. Znači to je jedan vrlo kratak paragraf. Prvo šta je navedeno, kaže "prilikom izvođenja" ili bolje vi pročitajte ...

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: "Prilikom izvođenja taktičke vežbe za mehanizovanu četvu 243. mehanizovane brigade Uroševac u rejonu prevoja Dulje (Duhel) kod S. Šefer ... "

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "S" je selo, je li tako?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Da. To je selo Šefer "šiptarski teroristi otvorili su vatru iz pešadijskog naoružanja, nakon čega su se povukli ka objektu Dara Glava. Nije bilo posledica po naše snage".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, to je taktička vežba. Je li tako?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koju izvodi deo ove jedinice koja je na Dulju. Da li se to vidi?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: To se vidi, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pomozite mi, recite mi šta je to "taktička vežba". Ne vi nego svedok.

SVEDOK KOTUR: Taktička vežba, to je treniranje vojske. To je vežba koju oni izvode u cilju svoga treniranja.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Piše "nije bilo posledica" i to je kod sela Šefer. Da li je to događaj koji je potpuno odvojen od ovoga u Račku?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ili ima neke veze sa događajem u Račku?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ovo je odvojen, ovo je na prevoju Dulje, odvojen je od Račka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali to je reč o istoj toj borbenoj grupi koja je na Dulju i kod Štimlja i na Čanovića Brdu.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Jeste. Ona je u dva dela podeljena, jedan je deo kod Štimlja, jedan je na Čanovića Brdu. Jedan na Dulju, pardon.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, da li se ovaj drugi deo odnosi na ovaj deo borbene grupe koja je na Čanovića Brdu. Piše: "Deo snaga BG-243/1 angažovan je na blokadi sela Račak".

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Jeste, to je od iste jedinice deo grupe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste. E sada recite molim vas, od kad se taj deo grupe nalazi na toj lokaciji?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Pa on se na toj lokaciji nalazi još od 1998. godine. Od aprila negde, 1998. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je raspoređivanje te, tog dela taktičke grupe imalo ikakve veze sa operacijom odnosno antiterorističkom akcijom u Račku?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ona je tu dugo, već nekoliko meseci trajala i nije... Njena namenjena, namena da je njeno tu lociranje bilo radi Račka nego radi obezbeđenja komunikacije Štimlje - Suva Reka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ako je u njenoj neposrednoj blizini antiteroristička akcija, da li se samo njeno postojanje na toj lokaciji može smatrati blokadom nekog pravca?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Pa ja sam to objasnio. To se može samo postojanje već tumačiti kao blokada tog prostora, rejona.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A sada, molim vas, kaže: "Blokadi sela Račak, opština Štimlje" da preskočim to opština Štimlje, to je samo identifikacija, Račak je bitan, šta piše dalje, "u kome su ...

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: "Pripadnici MUP-a izvodili akciju protiv šiptarskih terorista koji su, koji su ubili pripadnika MUP-a."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li ovde doslovce piše da su akciju izvodili pripadnici MUP-a?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li bi moralo u operativnom izveštaju ove Uprave za operativne poslove da je vojska učestvovala, da piše da pripadnici MUP-a i jedinice Vojske Jugoslavije, te koja bi na primer tu bila, da je jedinica učestvovala u tome.

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: To bi bila najlogičnija formulacija u izveštaju da su jedni i drugi, znači vojska i MUP su u sadejstvu, jedni i drugi učestvovali su u toj akciji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, to bi moralo da piše?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Trebalo bi da piše i moralo bi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta ovde kaže: "Pripadnici MUP-a izvodili akcije".

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Pa ovde samo piše da su MUP izvodili akciju protiv šiptarskih terorista.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ova su pitanja ili tendenciozna ili sugestivna i po učinku i po formi. Vidimo kuda optuženi namerava da ide i on zna kako treba pravilno da postavlja pitanja, da želi da ih pravilno postavlja.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, preformulišite pitanje, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako ovde piše ko je izvodio akciju, da li se može podrazumevati da je učestvovao neko ko ovde nije zapisan da izvodi akciju?

SVEDOK KOTUR – ODGOVOR: Ja sam već dao objašnjenje u prethodnom delu. Onaj ko izvodi akciju, on je upisan, onaj ko nije izvodio akciju ne može da bude upisan kod izvođenja akcije. A deo blokada ili angažovanje ili blokada ili podrška, ja sam objasnio da su to dve različite stvari u prvom delu svoga iskaza, kad sam tumačio ovaj paragraf koji sam dobio pod tačkom 8.

SUDIJA ROBINSON: Sada moramo da prekinemo sa radom. Nastavićemo sutra u 9.00.